

**AUTORITATEA
DE SUPRAVEGHERE
FINANCIARĂ**

Raport privind evoluția sistemului de pensii private

**Semestrul I
2021**

Raportul privind evoluția sistemului de pensii private în semestrul I 2021

Notă

Acest raport prezintă evoluția pieței pensiilor private în semestrul I al anului 2021. Raportul este realizat pe baza datelor raportate de către administratorii de fonduri de pensii pentru primele șase luni ale anului 2021.

Ca urmare a rotunjirilor este posibil ca totalurile să nu corespundă exact sumei componentelor sau să apară mici diferențe față de variațiile procentuale indicate în grafice sau tabele. Toate drepturile rezervate. Reproducerea informațiilor în scopuri educative și necomerciale este permisă numai cu indicarea sursei.

Autoritatea de Supraveghere Financiară

Splaiul Independenței nr. 15, sector 5, cod poștal 050092, București

TELVÉRDE: 0800.825.627 / Internet: <http://www.asfromania.ro> / E-mail: office@asfromania.ro

CUPRINS

Sinteză.....	3
1. Contextul macroeconomic și internațional	4
2. Piața pensiilor private din România.....	15
3. Fondurile de pensii administrate privat – Pilonul II	18
4.1. Valoarea activelor	18
4.2. Participanți	19
4.3. Contribuții	20
4.4. Plata activului net în caz de pensionare, invaliditate și deces	23
4.5. Structura investițiilor	24
4.6. Rate de rentabilitate	27
4. Fondurile de pensii facultative – Pilonul III	28
5.1. Valoarea activelor	28
5.2. Participanți	29
5.3. Contribuții	31
5.4. Plata activului net în caz de pensionare, invaliditate și deces	32
5.5. Structura investițiilor	34
5.6. Rate de rentabilitate	37
5. Fondurile de pensii ocupaționale	38
Lista grafice	39
Lista tabele	40

Sinteză

Pandemia COVID-19 a indus un șoc fără precedent asupra tuturor economiilor și societăților, în trimestrul II al anului 2020, pe fondul restricțiilor impuse de guverne, înregistrându-se scăderi record ale PIB pentru majoritatea țărilor. Economiiile au reușit să recupereze din pierdere în a doua parte a anului, ca urmare a unor măsuri de stimulare fiscală și monetară. Recuperarea a continuat și în primele șase luni ale anului 2021, viteza și traiectoria sa fiind influențată atât de valorile succesive de infectări, cât și de apariția vaccinurilor.

În trimestrul II 2020, economia României a înregistrat o contracție de 11,8% față de T1 2020, recuperând, însă, rapid din pierderi în următoarele patru trimestre și ajungând în T2 2021 să depășească nivelul de dinainte de pandemie.

Sistemul pensiilor private a fost cel mai puțin afectat ținând seama de politica de economisire și investire pe termen lung. De-a lungul timpului, au avut loc puține episoade de volatilitate mai ridicată care au influențat fondurile de pensii private doar conjunctural, activele acestora înregistrând creșteri substanțiale de la an la an.

Sistemul pensiilor private din România a cumulat active în cuantum de 87,70 miliarde lei la finalul lunii iunie 2021, în creștere cu 28% comparativ cu luna iunie a anului anterior și cu 5% comparativ cu martie 2021. La 30 iunie 2021, erau înscriși 8,25 milioane participanți la cele 17 fonduri de pensii private, la finalul lunii iunie 2020 fiind înregistrați un număr de 8,07 milioane participanți.

Valoarea totală a activelor nete ale fondurilor de pensii administrate privat a fost de 84,41 miliarde lei la finalul primului semestru al anului 2021, în creștere cu aproximativ 28% comparativ cu aceeași dată a anului 2020. Numărul participanților înregistrați în sistemul pensiilor administrate privat la 30 iunie 2021 a fost de 7,70 milioane persoane, față de 7,56 milioane persoane înregistrate în luna iunie a anului 2020. În Pilonul III, valoarea totală a activelor nete a fost de 3,24 miliarde lei la finalul primului semestru al anului 2021, în creștere cu aproximativ 24% comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent. Numărul de participanți înregistrați în sistemul pensiilor facultative, la 30 iunie 2021, a fost de 546.022 persoane, comparativ cu 517.057 persoane înregistrate la 30 iunie 2020.

Politica investițională din cadrul portofoliilor de active ale fondurilor de pensii private continuă să fie concentrată pe piața locală de capital, în timp ce ponderea investițiilor în instrumente cu venit fix reprezenta 70% din totalul portofoliului investițional al fondurilor de pensii private, iar un procent de 24% a fost investit în acțiuni la finalul primului semestru al anului 2021.

1. Contextul macroeconomic și internațional

Contextul macroeconomic

Creșterea economică

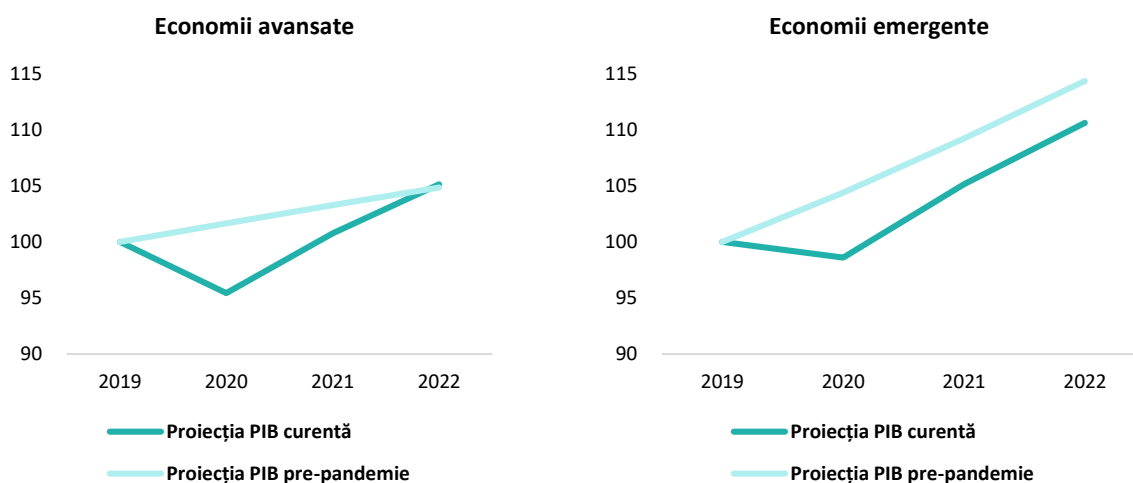
Pandemia COVID-19 a indus un șoc fără precedent asupra tuturor economiilor și societăților. În trimestrul II al anului 2020, pe fondul restricțiilor impuse de guverne, s-au înregistrat scăderi record ale PIB pentru majoritatea țărilor. Ca urmare a unor măsuri de stimulare fiscală și monetară, economiile au reușit să recupereze din pierdere în a doua parte a anului. Recuperarea a continuat și în prima jumătate a anului 2021, viteza și traiectoria sa fiind influențată atât de valurile succesive de infectări, cât și de apariția vaccinurilor.

În ceea ce privește prognozele, în opinia analiștilor FMI, cei mai importanți factori care vor contribui la revenirea economiei unei țări sunt:

- Viteza de vaccinare și riscul apariției unor noi mutații;
- Capacitatea autorităților de a susține în continuare economia prin stimulente fiscale și monetare;
- Factori structurali, specifici, precum dependența de turism sau de exportul de mărfuri.

Conform estimărilor FMI (World Economic Outlook, revizuire din iulie), economiile avansate vor reuși să revină în 2022 pe traiectoria de creștere a PIB înregistrată înainte de pandemie, având o evoluție în V, în timp ce economiile emergente vor suferi o pierdere permanentă de creștere economică. Pe de altă parte, economiile emergente sunt prognozate să înregistreze creșteri mai mari decât cele avansate până în 2022, înregistrând un avans de 10,6% față de PIB-ul anului 2019, în comparație cu 5,2% în cazul economiilor avansate.

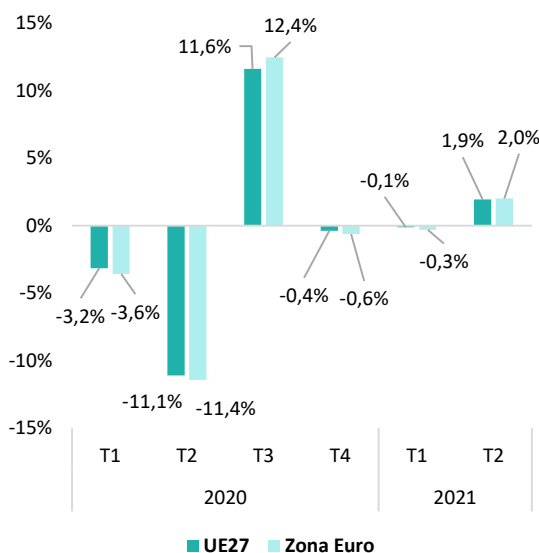
Grafic 1 Prognozele PIB curente și cele realizate înainte de pandemie

Sursa: FMI, World Economic Outlook, iulie 2021

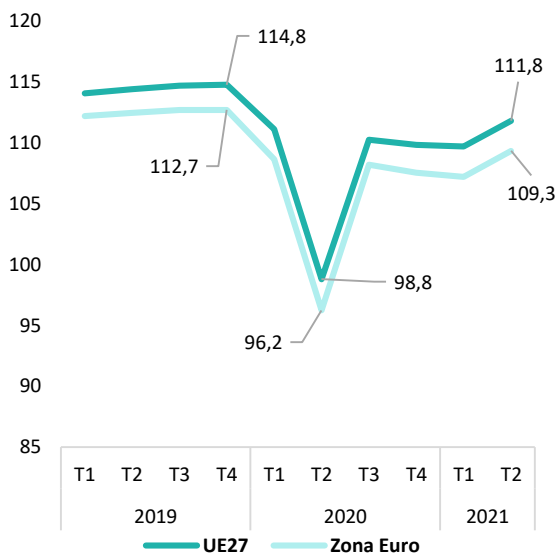
În 2021, economiile europene au mai recuperat din pierderi în trimestrul II, însă, la nivel agregat, nici economia UE, nici cea a zonei Euro, nu au atins nivelurile de dinainte de pandemie.

Grafic 2 Evoluția PIB real, variație procentuală față de trimestrul precedent, date ajustate sezonier și calendaristic

Sursa: Eurostat

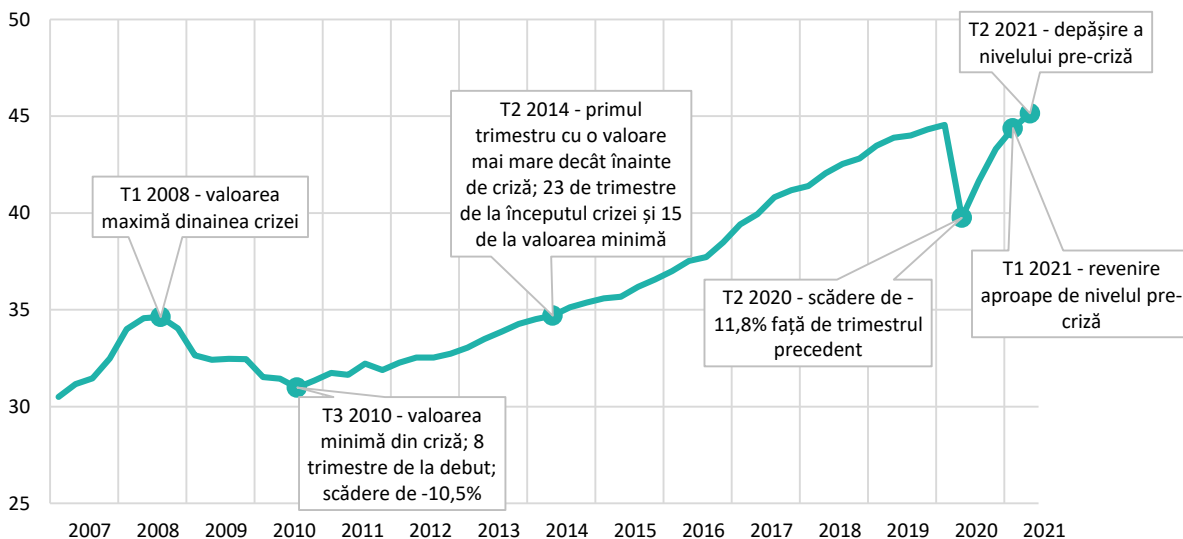
Grafic 3 Evoluția PIB real (2010=100), date ajustate sezonier și calendaristic

Sursa: Eurostat

România a înregistrat o evoluție similară majorității țărilor din Uniunea Europeană. Spre deosebire de criza din 2008, pandemia COVID-19 a debutat mult mai brusc, însă și revenirea a fost mult mai rapidă. Astfel, în T2 2020, economia României a înregistrat o contracție de 11,8% față de T1 2020, recuperând, însă, rapid din pierderi în următoarele patru trimestre și ajungând în T2 2021 să depășească nivelul de dinainte de pandemie.

Grafic 4 Dinamica PIB trimestrial, serie ajustată sezonier, miliarde lei, prețuri medii ale anului 2000

Sursa: Eurostat

Prognozele CE și CNSP indică o revenire susținută a economiei românești în 2021 și 2022. Mai mult, prognozele de vară ale instituțiilor amintite au fost revizuite în sus cu 2 pp față de prognozele de primăvară.

	CE			CNSP	
	2020	2021	2022	2021	2022
Prognoza de primăvară	-3,9	5,1	4,9	5	4,8
Prognoza de vară	-3,9	7,4	4,9	7	4,9

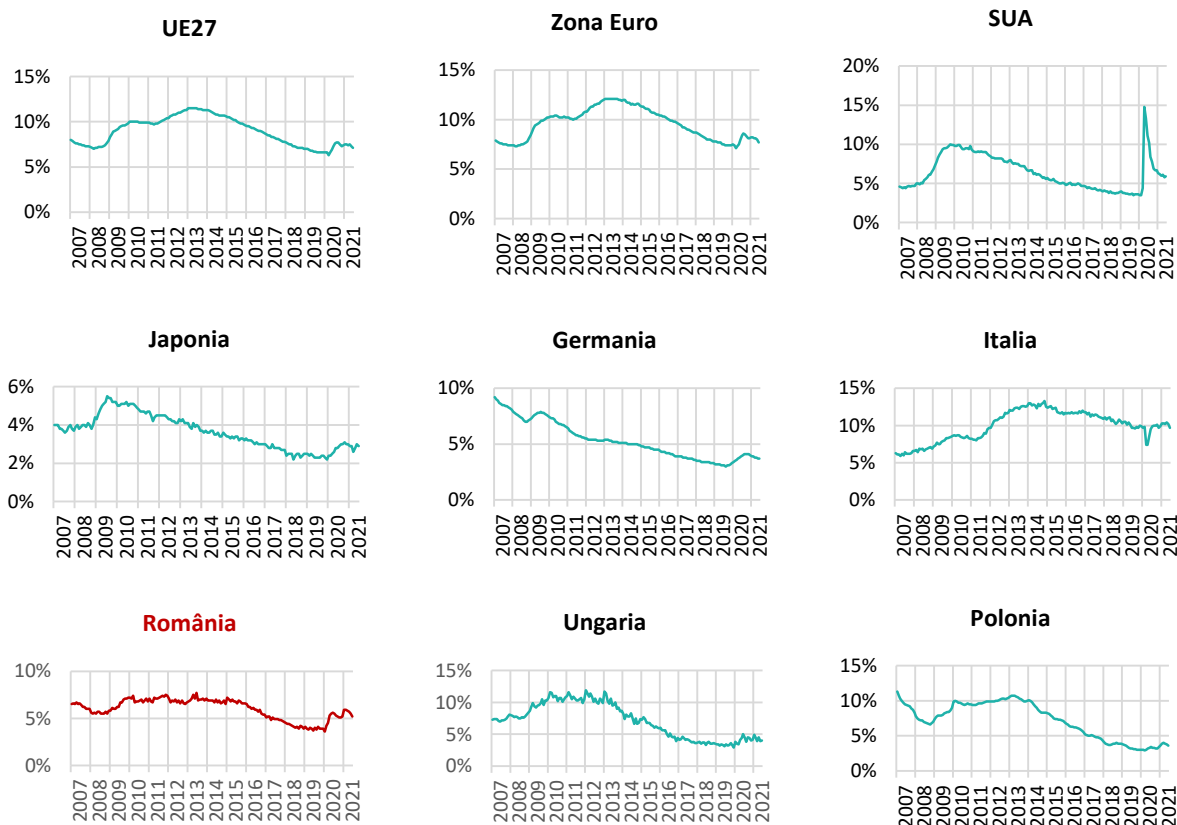
Sursa: CE – prognoza de primăvară și prognoza de vară 2021, CNSP – prognoza de primăvară și prognoza de vară 2021

Piața muncii

Rata șomajului a înregistrat o ușoară creștere la debutul pandemiei, însă șocul a fost mult mai mic decât cel din timpul crizei din 2008. Cele mai multe țări au înregistrat în semestrul I 2021 stabilizări sau chiar reduceri ale ratei șomajului. Aceste evoluții au venit ca urmare a măsurilor de susținere fiscală din timpul pandemiei, urmate de relaxările din trimestrul II 2021 care au favorizat o revenire a cererii.

În România, șomajul a avut o evoluție similară cu cea de la nivel european. La debutul pandemiei, șomajul a urcat brusc de la 4% până la aproape 6%, rămânând, totuși, la valori mai mici decât înainte de criza din 2008. În iunie 2021, rata șomajului din România a scăzut până la valoarea de 5,2%, situându-se sub media Uniunii Europene de 7,1%.

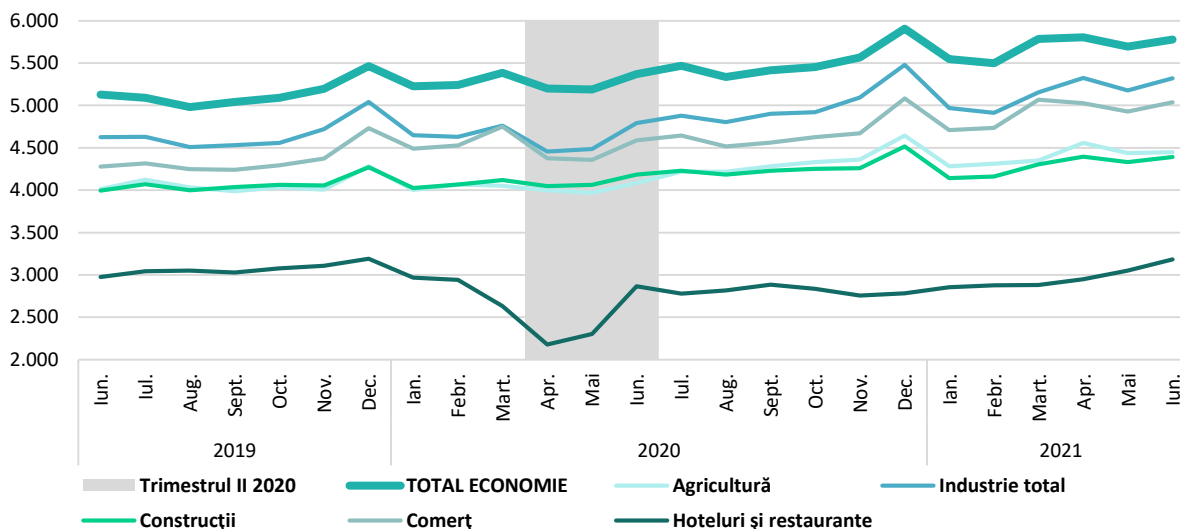
Grafic 5 Rata șomajului (ianuarie 2007 – iunie 2021), date ajustate sezonier

Sursa: Eurostat

Câștigurile salariale nu au fost influențate semnificativ de pandemia COVID-19, în cele mai multe sectoare și la nivel agregat al întregii economii câștigul salarial brut fiind mai mare în iunie 2021 decât în perioada pre-pandemică. Excepție face sectorul HORECA, unde scăderea generată de pandemie în trimestrul II 2020 nu a fost încă recuperată.

Grafic 6 Câștigul salarial brut

Sursa: INS

Rata inflației

În ultima perioadă, rata inflației a crescut în majoritatea economiilor, ca urmare atât a măsurilor de relaxare fiscală și monetară, dar și a revenirii cererii pe fondul relaxării restricțiilor. Rămâne de văzut dacă actuala creștere a inflației este un fenomen temporar, favorizat și de efectul de bază, sau este unul structural, permanent. În cazul în care inflația va rămâne ridicată în economiile avansate, vor crește presiunile asupra băncilor centrale pentru majorarea dobânzilor de politică monetară, ceea ce ar putea duce la o ieșire de capital din țările emergente.

Grafic 7 Rata inflației (IAPC) și prognoza acesteia pentru Zona Euro

Sursa: Eurostat, BCE

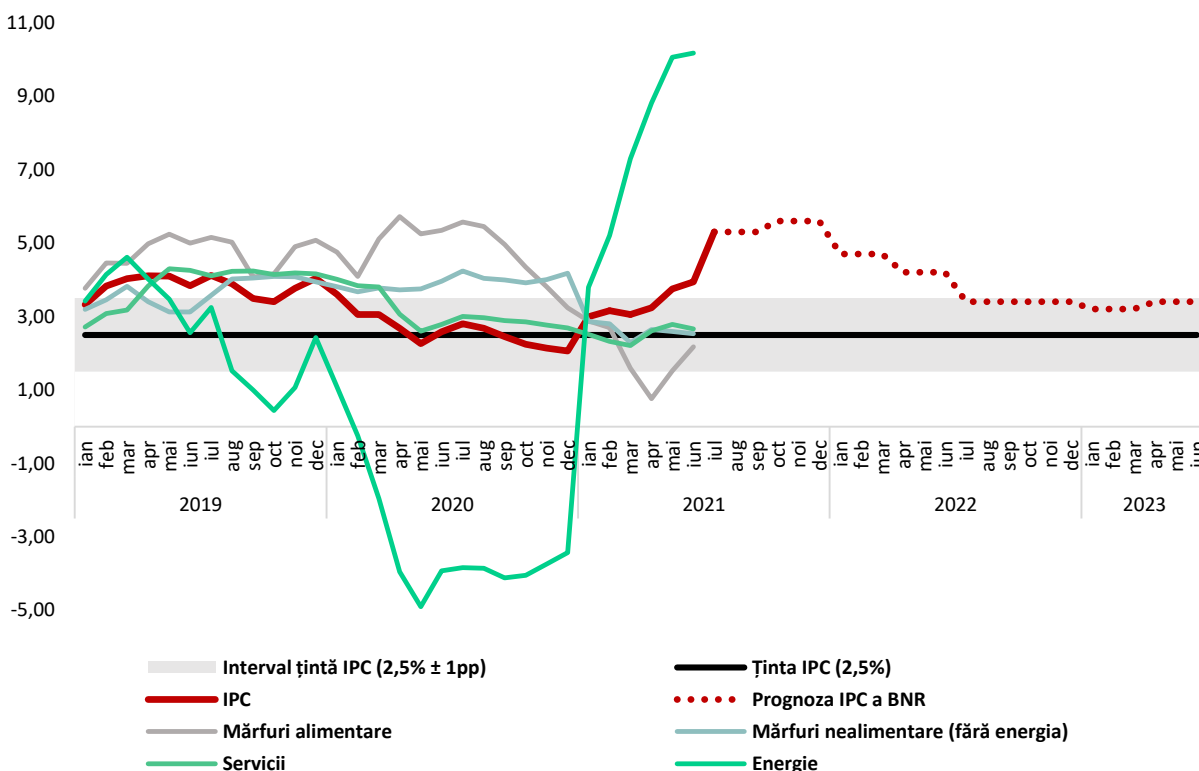

Conform prognozelor BCE, rata inflației în zona euro se va stabiliza, pe termen mediu, la 1,5%. Pe termen lung (5 ani), BCE prognozează o inflație de 1,8%.

În România, inflația (măsurată prin IPC – indicele prețurilor de consum) a înregistrat o scădere de-a lungul anului 2020, de la 3,6% în ianuarie, la 2,06% în decembrie. Aceasta a fost urmată de o majorare semnificativă în primul semestru al anului 2021, până la valoarea de 3,94% (iunie 2021).

Conform „Raportului asupra inflației” publicat în luna august 2021, Banca Națională a României anticipează o inflație de 5,3%, respectiv 5,6% în ultimele două trimestre ale anului curent, urmată de o revenire graduală către intervalul țintă (2,5% ± 1pp) în 2022.

Grafic 8 Inflația (IPC) și prognoza BNR a IPC

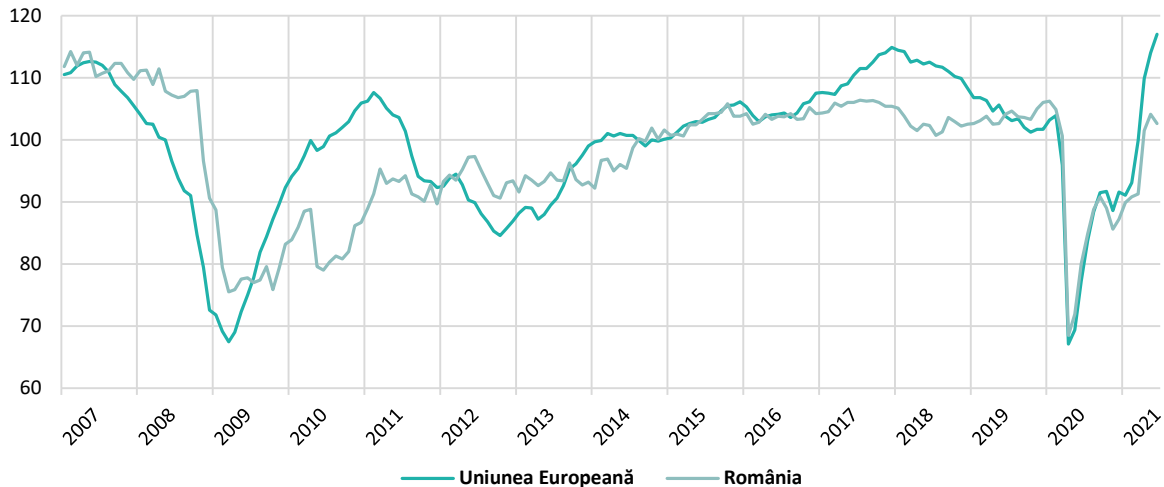

Sursa: INS, BNR, calcule ASF

Indicatorul sentimentului economic (ESI)

La nivelul Uniunii Europene, indicatorul ESI a atins, la scurt timp de la declanșarea pandemiei COVID-19, cea mai mică valoare istorică a sa, 67,1 (aprilie 2020). Indicatorul a avut o evoluție similară și în cazul României, atingând valoarea de 68,5. Aceste valori sunt similare cu cele atinse în timpul crizei din 2008 și semnificativ mai mici decât cele de dinaintea pandemiei. Cu toate acestea, indicatorul a recuperat rapid, înregistrând maxime istorice la nivelul Uniunii Europene în iunie 2021.

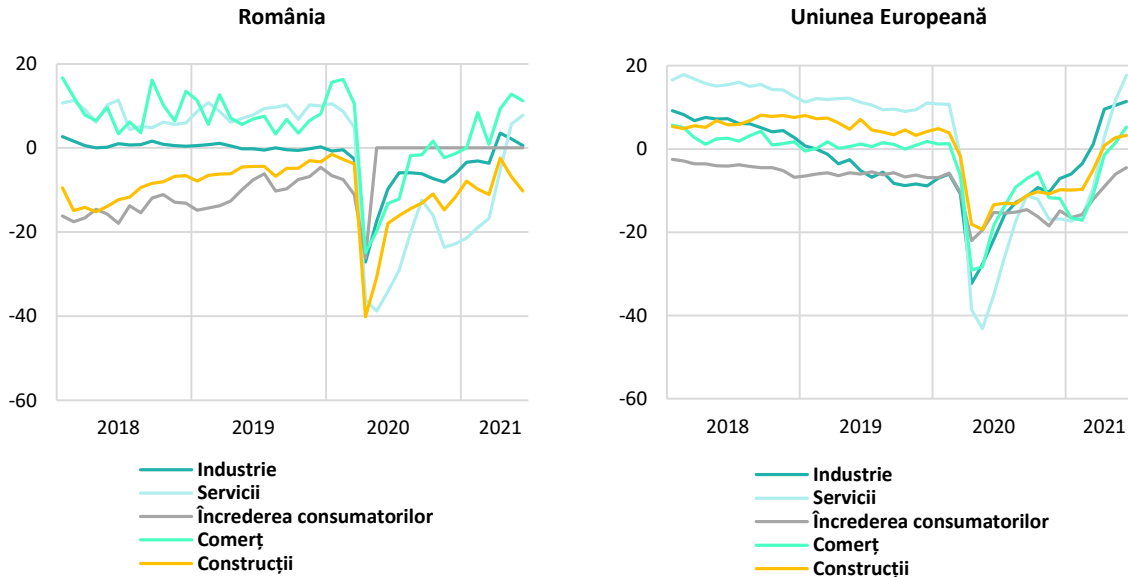
Grafic 9 Indicatorul ESI

Sursa: Comisia Europeană

La nivelul Uniunii Europene, toate componentele indicelui înregistrează creșteri în 2021, cel mai bine poziționat sector fiind cel al serviciilor, urmat de industrie și comerț. În România, cele mai bine poziționate sectoare sunt comerțul și serviciile.

Grafic 10 Componentele indicelui ESI

Sursa: Comisia Europeană

Contextul internațional

De-a lungul statelor europene observăm o tendință eterogenă a sistemelor de pensii private, în general statele central-estice se bazează pe scheme de tip contribuții definite (DC), iar statele vestice se axează pe scheme de tip beneficii definite (DB), doar patru state optând și pentru scheme de tip hibrid (Belgia, Liechtenstein, Luxemburg și Spania). În prezent, sistemul pensiilor private în România este compus din Pilonul II (pensii administrate privat) și Pilonul III (pensii facultative), ambele fiind de tip contribuții definite (DC). În anul 2020, în România a fost instituit al patrulea pilon de pensii, respectiv sistemul de pensii ocupaționale (DC), pentru care nu au fost încă înființate fonduri de pensii ocupaționale.

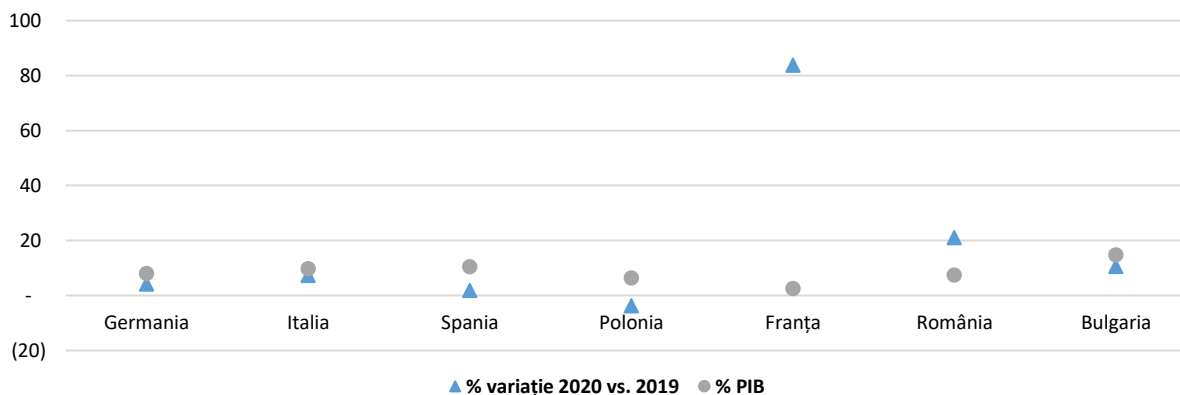
Pe parcursul ultimilor ani, s-a acordat o atenție sporită asupra sistemului de pensii private, fiind perceput ca o modalitate eficientă de economisire, pe termen lung.

Potrivit OECD, activele fondurilor de pensii au continuat să crească în 2020 în aproape toate țările. Această creștere a fost susținută de câștigurile de capital pe piețele financiare și de măsurile guvernamentale care au ajutat membrii să continue să participe la planurile lor de pensii. Unele dintre cele mai puternice creșteri ale activelor în termeni nominali au avut loc în Georgia (peste 100%), unde participarea la un sistem de pensii pilon II a devenit obligatorie de la 1 ianuarie 2019 și Franța (84%), unde companiile de asigurări au început să creeze și să transfere pensii către FRPS (un fond de pensii nou autorizat - fond suplimentar de pensii ocupaționale).

Astfel, majoritatea statelor au înregistrat creșteri anuale ale activelor fondurilor de pensii, cu excepția Poloniei, care a înregistrat un declin de 3,7% datorită pierderilor de investiții pe piețele financiare.

Ca dimensiune, din perspectiva valorii activelor fondurilor de pensii, Marea Britanie înregistrează cea mai ridicată valoare, de 3,24 trilioane USD, urmată de Olanda (2,06 trilioane USD) și Elveția (1,19 trilioane USD), în vreme ce Germania deține peste 331 miliarde USD.

Grafic 11 Activele fondurilor de pensii în statele europene, % PIB, anul 2020

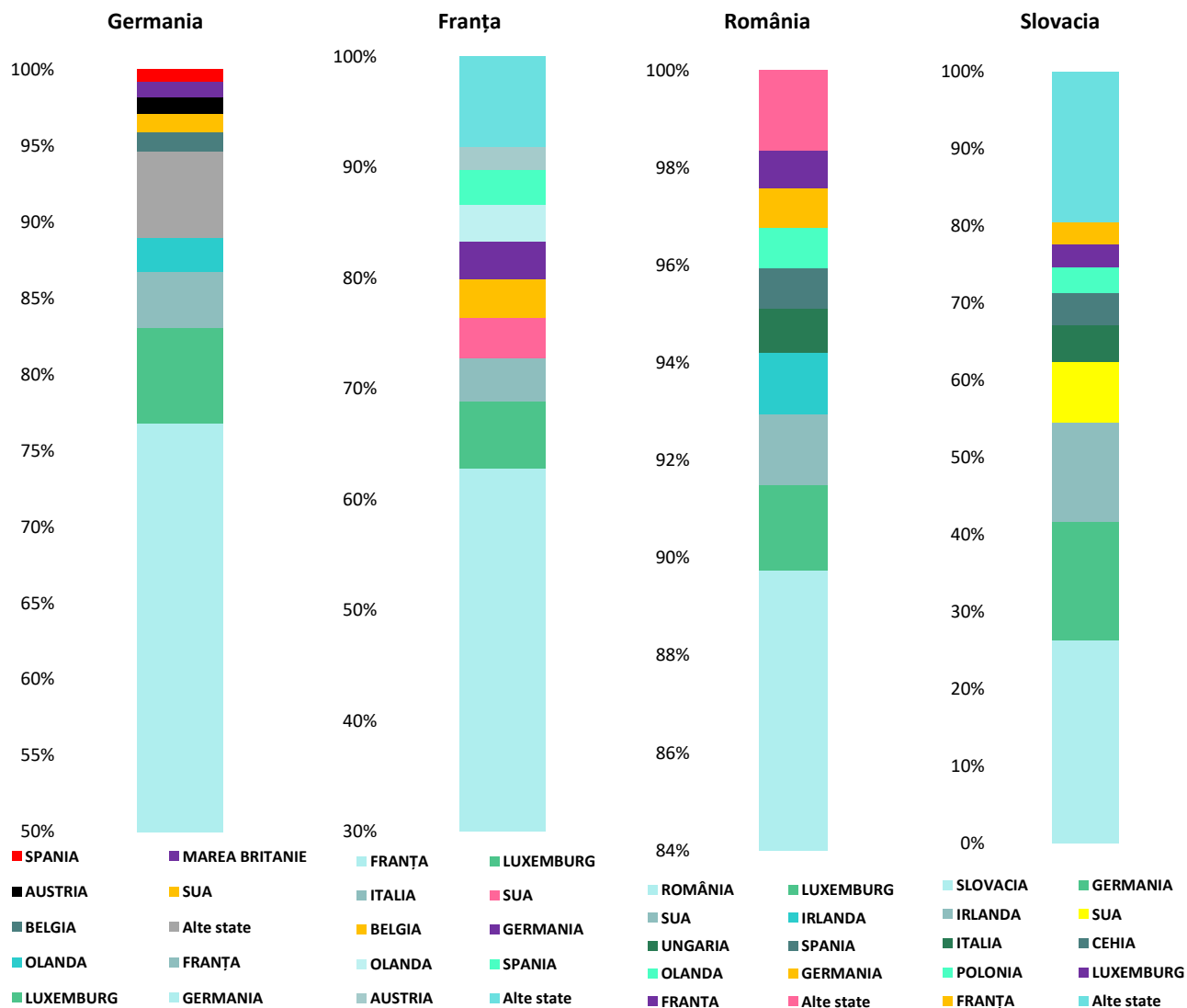

Sursa: OECD, Pension Funds in Figures 2021

Referitor la expunerea pe țări a activelor fondurilor de pensii, Germania deține o pondere de circa 77% în active naționale, 6% în active din Luxemburg și 17% în alte state. Franța deține o pondere de circa 63% în active franceze, 6% în active din Luxemburg și 31% în alte state. Slovacia deține o pondere de 26% în active

slovice, 15% în active germane și 58% în alte state. România deține o pondere de 90% în active românești, 2% în active din Luxemburg și 8% în alte state.

Grafic 12 Expunerea pe țări a activelor fondurilor de pensii la 31 decembrie 2020

Sursa: EIOPA

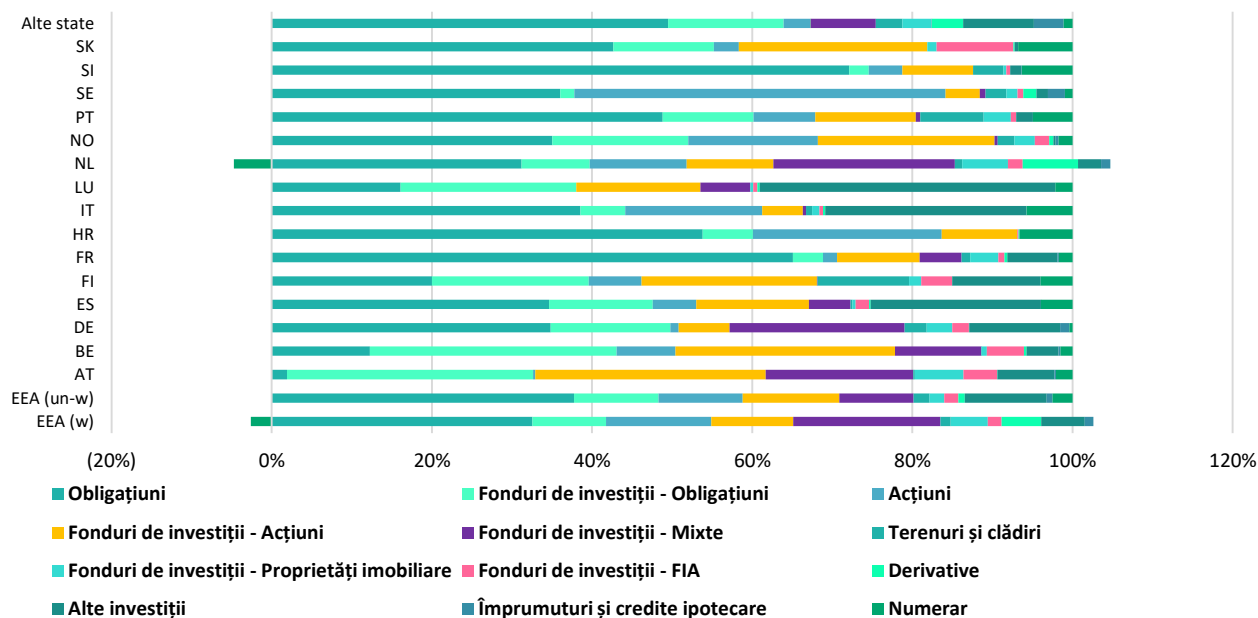
Tabelul 1 Gradul de penetrare al pensiilor private în anul 2020 (activele totale % PIB)

NL	SE	PT	IT	NO	BE	RO	DE	AT	ES	SK	LU	SI	FI	FR
215%	35%	11%	10%	9%	8%	7%	7%	7%	3%	3%	3%	2%	2%	2%

Sursa: EIOPA, pentru HR și BG ratele sunt mai mici de 1%

Gradul de penetrare al pensiilor private diferă de la stat la stat, cel mai ridicat nivel al acestuia pentru anul 2020 fiind înregistrat de către Olanda (215%). În cazul României, gradul de penetrare al pensiilor private a atins procentul de 7,40%, peste nivelul mediane.

Grafic 13 Structura investițională a fondurilor de pensii ocupaționale în statele europene în anul 2020 (%)

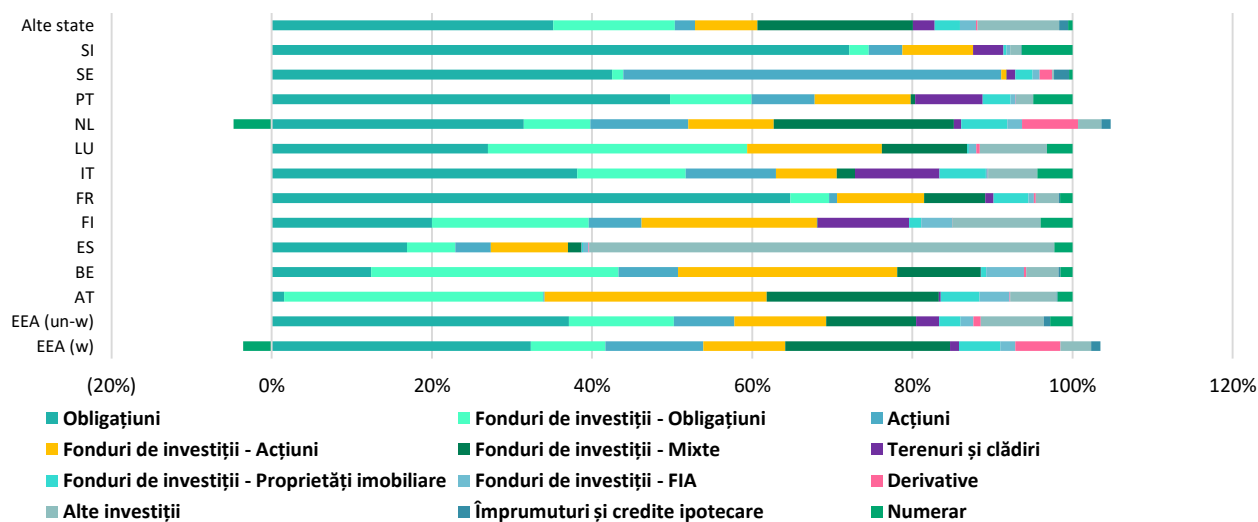

Sursa: Raportul privind stabilitatea financiară EIOPA – Iulie 2021

Notă: Categoria „Alte state” cuprinde 4 state membre (Bulgaria, Danemarca, Liechtenstein și Polonia) cu un număr mic de IORP în cel puțin o schemă (DC/DB). Categoria „Alte investiții” cuprinde fonduri de investiții, investiții directe și rezerve cedate. EEA (w) este media ponderată pentru Spațiul Economic European. EEA (un-w) este media neponderată pentru Spațiul Economic European.

Fondurile de pensii ocupaționale din statele europene au investit majoritar în obligațiuni, acțiuni și în categoria „alte investiții”. Țara cu cel mare procent al portofoliului investițional în obligațiuni este Slovenia (72%), urmată de Franța (65%) și Croația (54%). La polul opus se află Austria cu un procent de 2%.

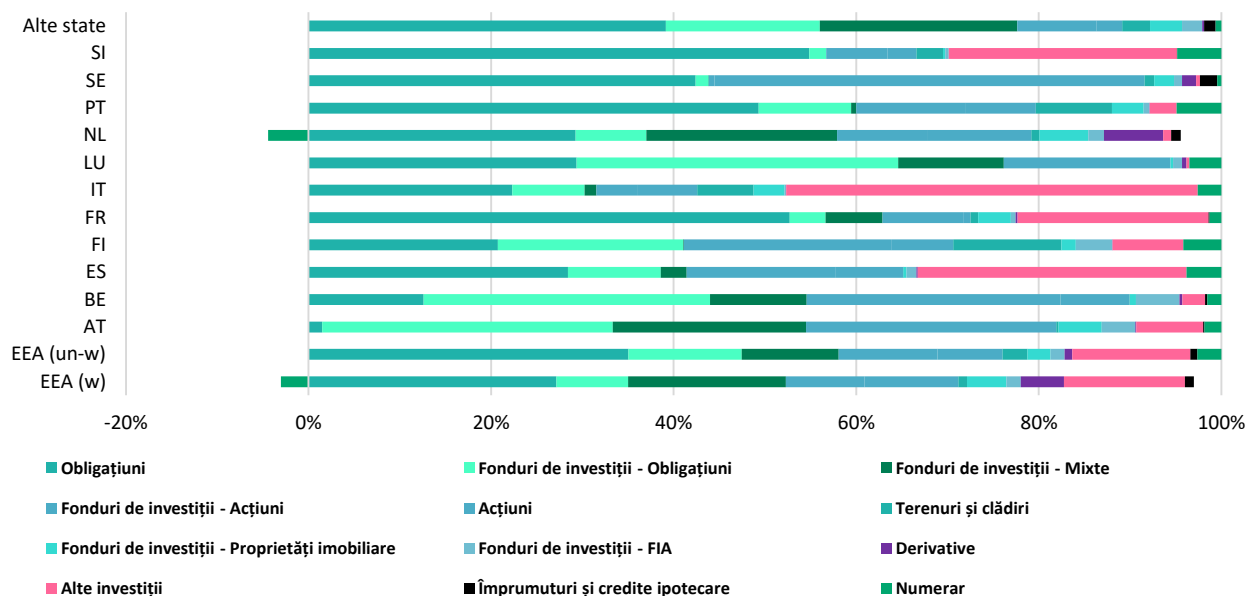
Grafic 14 Structura investițională a schemelor de tip contribuții definite în statele europene în anul 2020 (%)

Sursa: Raportul privind stabilitatea financiară EIOPA – Iulie 2021

Notă: Categoria „Alte state” cuprinde 7 state membre (Bulgaria, Germania, Danemarca, Croația, Liechtenstein, Norvegia și Polonia) cu un număr mic de IORP în cel puțin o schemă (DC/DB). Categoria „Alte investiții” cuprinde fonduri de investiții, investiții directe și rezerve cedate. EEA (w) este media ponderată pentru Spațiul Economic European. EEA (un-w) este media neponderată pentru Spațiul Economic European.

Grafic 15 Structura investițională a schemelor de tip beneficii definite în statele europene în anul 2020 (%)

Sursa: Raportul privind stabilitatea financiară EIOPA – Iulie 2021

Notă: Categoria „Alte state” cuprinde 7 state membre (Bulgaria, Germania, Danemarca, Croația, Liechtenstein, Norvegia și Polonia) cu un număr mic de IORP în cel puțin o schemă (DC/DB). Categoria „Alte investiții” cuprinde fonduri de investiții, investiții directe și rezerve cedate. EEA (w) este media ponderată pentru Spațiul Economic European. EEA (un-w) este media neponderată pentru Spațiul Economic European.

Structura investițională a schemelor de tip contribuții definite, cât și a celor de beneficii definite este caracterizată de investiția majoritară în obligațiuni și acțiuni. România a investit cel mai mare procent al portofoliului investițional în obligațiuni.

Grafic 16 Rata de rentabilitate a investițiilor, dec 2019-dec. 2020, în statele europene (%)

Sursa: OECD, Pension Funds in Figures 2021

Potrivit datelor publicate de OECD, majoritatea statelor europene pentru care există informații disponibile, au obținut în anul 2020 rate reale de rentabilitate a investițiilor de peste 4%, cu excepția unor state precum: Italia (3,3%), Slovenia (2,6%), Letonia (2,4%), Serbia (-0,1%), Cehia (-1,2%) și Polonia (-4,8%). Așa cum reiese și din graficul de mai sus, fondurile de pensii din România au înregistrat un randament real de 4,9%, iar Georgia (7,8%) a înregistrat cel mai ridicat nivel.

Un potențial factor care a contribuit la performanța investițională negativă a fondurilor de pensii din Polonia este reprezentat de faptul că, în timp ce indicele S&P 500 a crescut cu 16% în 2020, indicele bursier al celor mai mari 20 de companii de pe Bursa de la Varșovia a scăzut cu 8% la sfârșitul anului 2020 comparativ cu sfârșitul anului 2019.

Așadar, o mare parte a fondurilor de pensii a obținut rentabilități investiționale pozitive, în ciuda scăderii accentuate a prețurilor acțiunilor în T1 2020 în majoritatea piețelor financiare, a creșterii șomajului și a scăderii PIB-ului.

Revenirea piețelor financiare după primul trimestru al anului 2020 a ajutat fondurile de pensii din multe țări să recupereze pierderile financiare. Această revenire a fost stimulată de sectoarele care au prosperat în timpul pandemiei (de exemplu, companiile tehnologice), stimulentele băncilor centrale de a menține costurile împrumuturilor scăzute (de exemplu, scăderea ratelor dobânzii) și perspectivele pozitive (dezvoltarea vaccinurilor și aprobarea lor de către autoritățile sanitare).

Conform OECD, datele preliminare pentru 2020 arată că fondurile de pensii dețin peste 35 trilioane USD de active la nivel mondial la sfârșitul anului 2020, depășind nivelul din 2019, în pofida incertitudinilor cauzate de pandemia COVID-19. Acțiunile și obligațiunile au reprezentat circa 75% din investițiile fondurilor de pensii la sfârșitul anului 2020.

Previziunile preliminare bazate pe evoluțiile piețelor financiare sugerează o perspectivă pozitivă pentru activele fondurilor de pensii. Cu toate acestea, există încă incertitudini legate de evoluția pandemiei COVID-19, pe măsură ce apar noi variante ale virusului în diferite părți ale lumii. Pandemia COVID-19 și măsurile aferente ar putea avea un impact asupra tendințelor piețelor financiare și ale activelor fondurilor de pensii. Unii experți se tem, de asemenea, că prețurile acțiunilor ar putea fi supraevaluate, ceea ce ar putea duce la o corecție potențială a prețurilor în viitor. În plus, materializarea unei inflații mai mari ar putea reprezenta un risc pentru performanța investițională a fondurilor de pensii în termeni reali, în funcție de măsura în care portofoliile lor sunt investite în titluri legate de inflație sau acoperite împotriva riscului de inflație. Pe de altă parte, majoritatea experților consideră că inflația permanentă mai mare nu este nimic de îngrijorat.

2. Piața pensiilor private din România

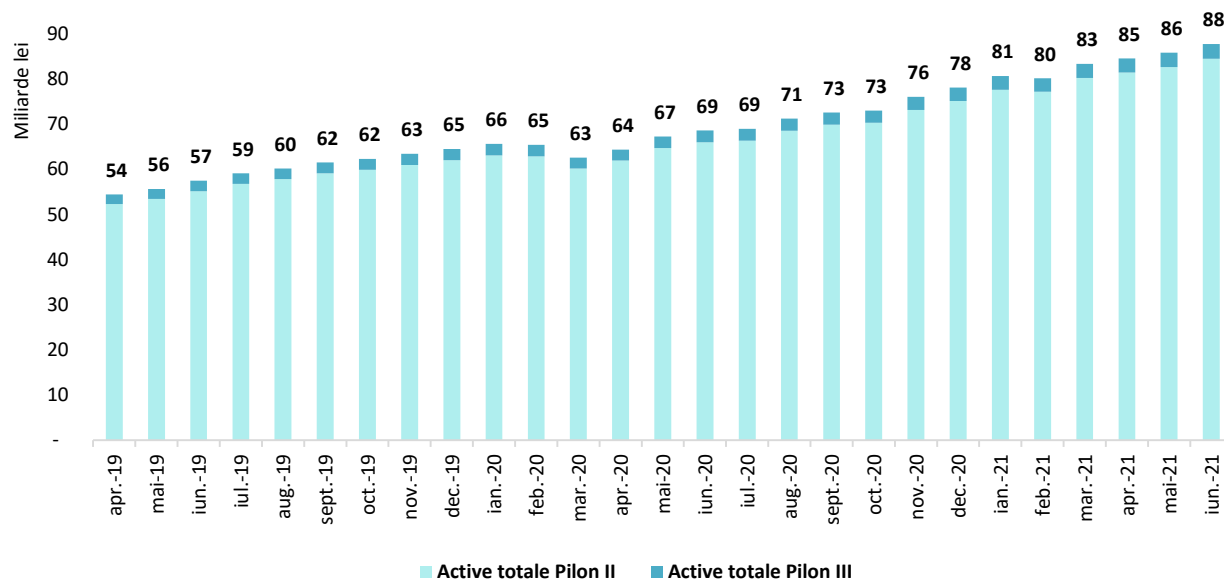
Sistemul pensiilor private a cunoscut o evoluție pozitivă pe tot parcursul funcționării sale, activele totale și numărul de participanți fiind în continuă creștere. La finalul lunii iunie 2021, fondurile de pensii private (pilon II și pilon III) au cumulat 87,70 miliarde lei în active totale, cu 28% mai mult comparativ cu anul anterior. Ca și pondere în PIB, activele totale ale sistemului de pensii private au înregistrat un nivel de 7,84%, în primul trimestru al anului 2021, marcând o evoluție pozitivă de-a lungul ultimilor ani.

Principalele caracteristici ale fondurilor de pensii private sunt enumerate mai jos:

La 30 iunie 2021, politica investițională din cadrul portofoliilor de active ale fondurilor de pensii private continuă să fie concentrată pe piața locală de capital. Ponderea investițiilor în instrumente cu venit fix reprezenta aproximativ 70% din totalul portofoliului investițional al fondurilor de pensii private, în timp ce un procent de 24% a fost investit în acțiuni.

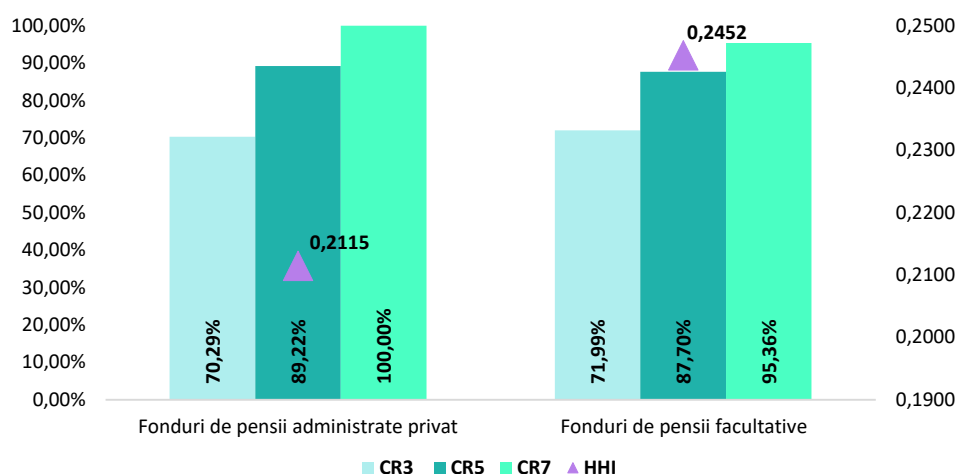
Grafic 17 Valoarea activelor totale ale sistemului de pensii private

Activele fondurilor din pilonul III rămân la un nivel foarte scăzut, reprezentând aproximativ 4% din totalul activelor gestionate de sistemul de pensii private din România, fiind astfel de dorit o încurajare a investițiilor populației în aceste instrumente.

Grafic 18 Gradul de concentrare al fondurilor de pensii private (în funcție de valoarea totală a activelor la 30 iunie 2021)

Sursa: calcule ASF

Conform principalilor indicatori folosiți de Consiliul Concurenței, riscul de concentrare pe piața pensiilor private administrate privat este de nivel mediu, în timp ce gradul de concentrare a pieței pensiilor private facultative este încă ridicat. Situația este explicabilă prin motive obiective legate de mecanismul lor de funcționare și starea actuală a pieței.

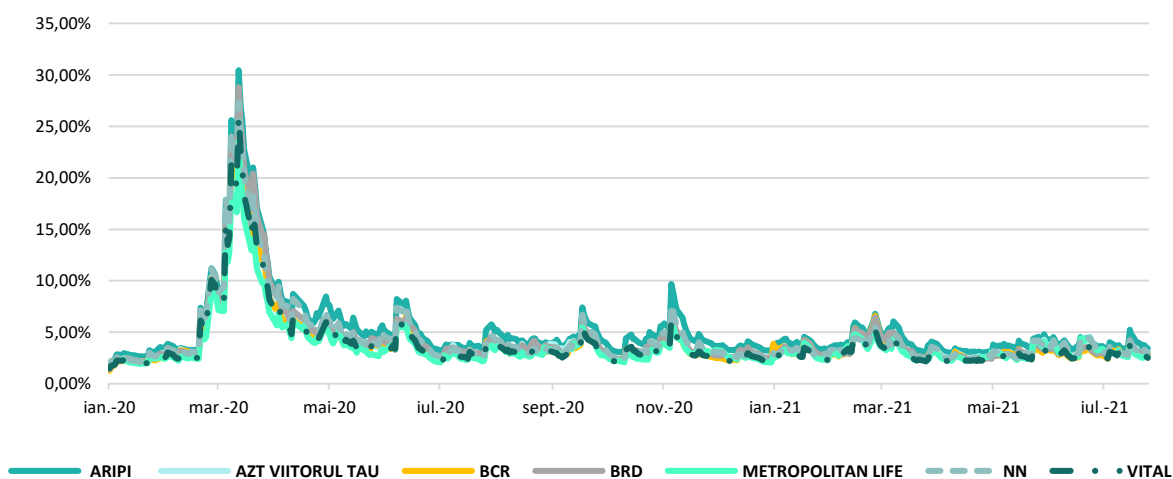
Tensiunile pe piețele financiare nebancale generate de criza pandemiei COVID-19 s-au diminuat în anul 2021, pe fondul așteptărilor pozitive referitoare la succesul campaniilor globale de vaccinare și al perspectivelor favorabile de redresare economică, susținute prin politici publice locale și europene. Totodată, apariția noilor variante de COVID-19 ar putea genera noi episoade de turbulențe în rândul investitorilor.

Volatilitatea reprezintă una dintre cele mai importante caracteristici ale piețelor financiare, direct legată de incertitudinea pieței și afectează comportamentul investițional al întreprinderilor și al persoanelor fizice.

Piețele financiare internaționale au fost caracterizate de o volatilitate ridicată în prima parte a anului 2020, generată de izbucnirea pandemiei COVID-19, demonstrând incertitudine asupra piețelor financiare. Însă, sistemul de pensii private este cel mai puțin afectat ținând seama de politica de economisire și investire pe termen lung. De-a lungul timpului, au avut loc episoade de volatilitate ridicată care au marcat fondurile de pensii private, însă activele acestora au înregistrat creșteri de la perioadă la perioadă.

În luna martie 2020 s-a înregistrat cel mai ridicat episod de volatilitate al unităților de fond din Pilonul II, ca urmare a propagării scăderii prețurilor instrumentelor financiare asupra valorii unitare a activului net. Aceasta a fost o situație conjuncturală, întrucât, începând cu trimestrul al II-lea al anului 2020, nivelul volatilității zilnice al fondurilor de pensii administrate privat s-a redus semnificativ, situându-se la un nivel similar celui de dinaintea izbucnirii pandemiei COVID-19. Astfel, și în prima parte a anului 2021 se menține același nivel moderat al volatilității unităților de fond din Pilonul II.

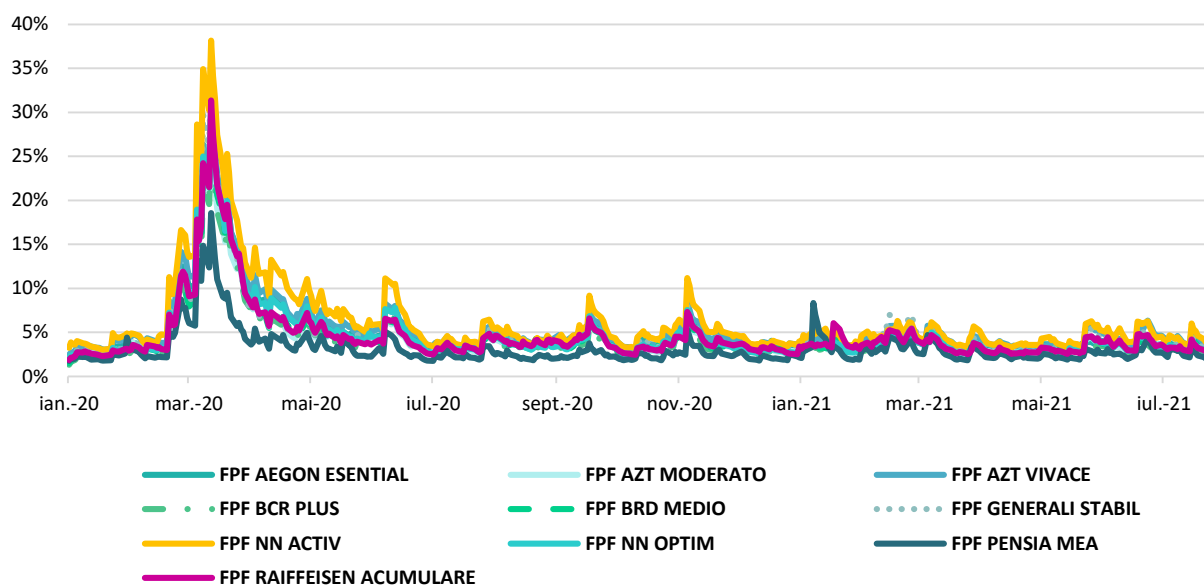
Grafic 19 Evoluția volatilității zilnice anualizate a fondurilor de pensii din Pilonul II- GARCH (1,1)

Sursa: prelucrare ASF

Și în cazul unităților de fond din Pilonul III s-a înregistrat o evoluție similară a volatilității cu cel al unităților de fond din Pilonul II, însă cu o intensitate a volatilității ușor mai ridicată.

Grafic 20 Evoluția volatilității zilnice anualizate a fondurilor de pensii din Pilonul III- GARCH (1,1)

Sursa: prelucrare ASF

Unitățile de fond din Pilonul II și Pilonul III au înregistrat un nivel mai redus de volatilitate în prima parte a anului 2021 comparativ cu aceeași perioadă a anului 2020.

3. Fondurile de pensii administrate privat – Pilonul II

La finalul primului semestru al anului 2021 erau înscriși în Registrul Electronic al Autorității de Supraveghere Financiară șapte fonduri de pensii administrate privat. Acestea sunt administrate de șapte administratori de fonduri de pensii private, activele acestora fiind sub supravegherea a patru bănci din România cu rol de depozitari. Valoarea totală a activelor nete ale fondurilor de pensii administrate privat a fost de 84,41 miliarde lei la finalul primului semestru al anului 2021, în creștere cu aproximativ 28% comparativ cu aceeași dată a anului 2020. Comparativ cu trimestrul anterior, activele nete au crescut cu 5%. Numărul participanților înregistrați în sistemul pensiilor administrate privat la 30 iunie 2021 a fost de 7,70 milioane persoane, în creștere față de 7,63 milioane persoane la 31 decembrie 2020.

La nivelul Pilonului II, contribuția medie a participanților cu contribuții virate la 30 iunie 2021 a fost de 208 lei/participant, în timp ce la 31 decembrie 2020 valoarea acesteia a fost de 192 lei/participant. În perioada ianuarie-iunie 2021, contribuțiile virate în sistemul de pensii administrate privat au fost în cuantum de 4,84 miliarde lei, în creștere cu aproximativ 9% față de aceeași perioadă din anul 2020.

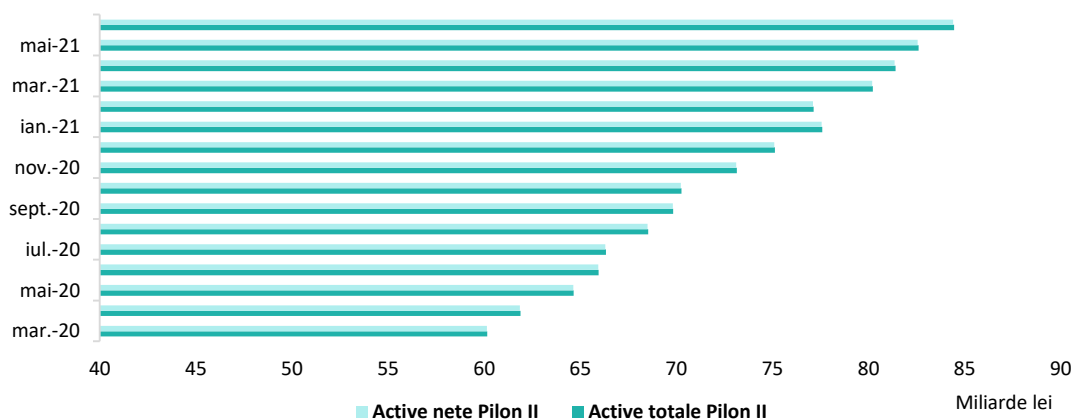
Rata medie ponderată de rentabilitate a tuturor fondurilor de pensii administrate privat a fost 6,55% în iunie 2021, în luna decembrie 2020 valoarea acesteia fiind de 5,38%.

La finalul lunii iunie 2021, valoarea medie a activului unui participant la sistemul pensiilor administrate privat era de 10.980 lei, înregistrând o creștere de 11,3% comparativ cu decembrie 2020. În semestrul I 2021 au fost efectuate plăți ale activului personal net către participanți în cuantum de 129 milioane lei pentru 8.559 de participanți și beneficiari.

4.1. Valoarea activelor

La finalul lunii iunie 2021, valoarea totală a activelor fondurilor de pensii private a fost de 84,46 miliarde lei, iar valoarea activelor nete a atins nivelul de 84,41 miliarde lei, ambele fiind în creștere cu aproximativ 28% comparativ cu aceeași perioadă a anului anterior.

Grafic 21 Valoarea activelor fondurilor de pensii administrate privat

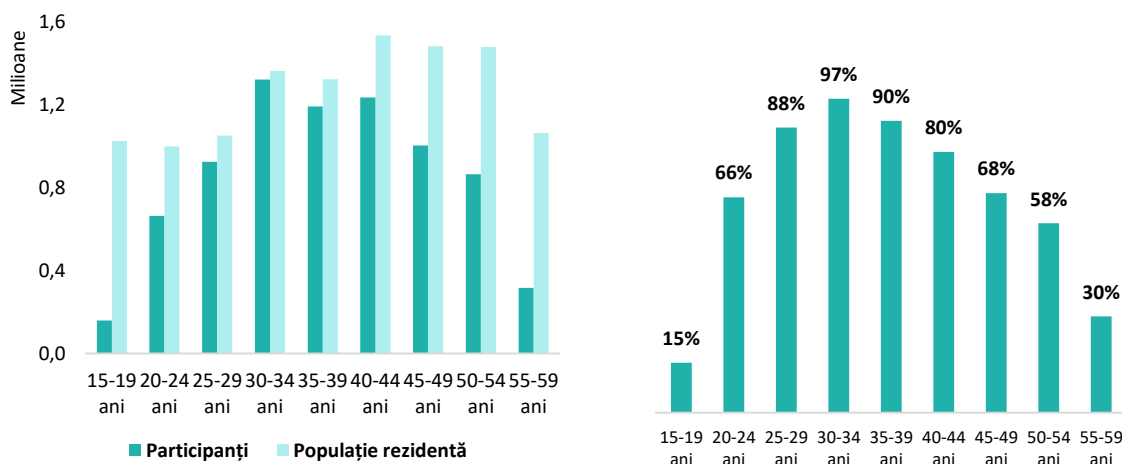

4.2. Participanți

La 30 iunie 2021, numărul total al participanților la sistemul de pensii administrate privat a fost de 7,70 milioane persoane, în creștere cu 2% comparativ cu aceeași dată a anului anterior. De la începutul anului până în luna iunie, inclusiv, s-au înregistrat în sistem aproximativ 78 mii de persoane, cu 18% mai puțin față de anul precedent. Primele trei fonduri de pensii administrate privat în funcție de numărul de participanți, FPPF NN (27%), FPAP AZT Viitorul Tău (21%) și FPAP Metropolitan Life (14%) s-au menținut pe poziții fruntașe, cumulând un procent de 62% din numărul total de persoane înrolate în sistem.

În ceea ce privește distribuția pe grupe de vârstă, la 30 iunie 2021, ponderea participanților cu vârsta de până în 35 ani a fost de 40% din totalul participanților, iar ponderea celor cu vârstă de peste 35 ani a fost de 60%. Și distribuția participanților pe gen rămâne constantă, ponderea participanților de genul feminin în numărul total de participanți fiind de 48%, iar ponderea persoanelor de gen masculin de 52%.

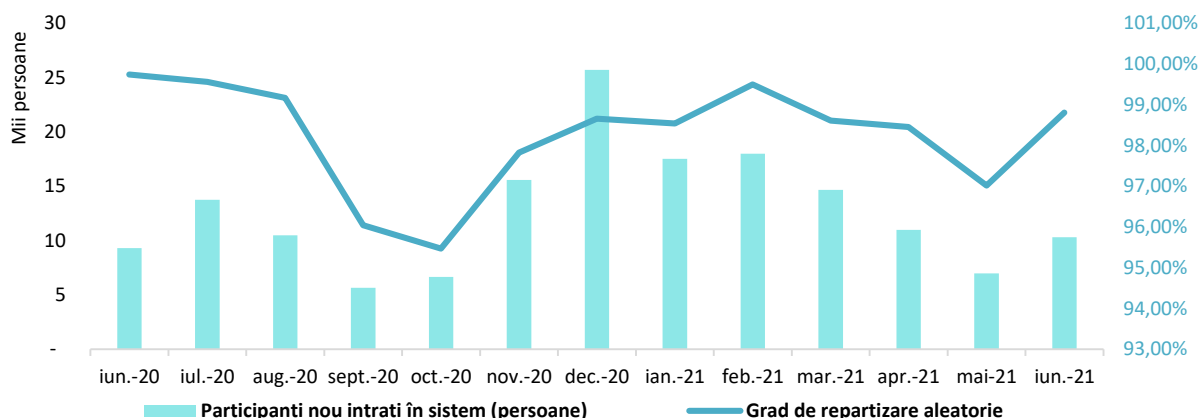
Grafic 22 Structura pe vârste la 30 iunie 2021 – participanți și populație rezidentă (stânga) și gradul de penetrare a pensiilor private (dreapta)

Sursa: ASF, INS

În ceea ce privește gradul de penetrare a pensiilor private în rândul populației rezidente, se observă o acoperire bună a grupelor de vârstă medie (25-44 ani), cu o scădere din ce în ce mai pronunțată pentru vârstele mai apropiate de vârsta de pensionare. Acest fapt nu este surprinzător, având în vedere introducerea relativ recentă a pensiilor private în România, însă sugerează o presiune în creștere pe bugetul de pensii de stat în următoarele câteva decenii (această presiune fiind accentuată și de îmbătrânirea populației (Grafic 13-stânga)).

Grafic 23 Evoluția numărului de participanți nou intrați în sistem și a gradului de repartizare aleatorie

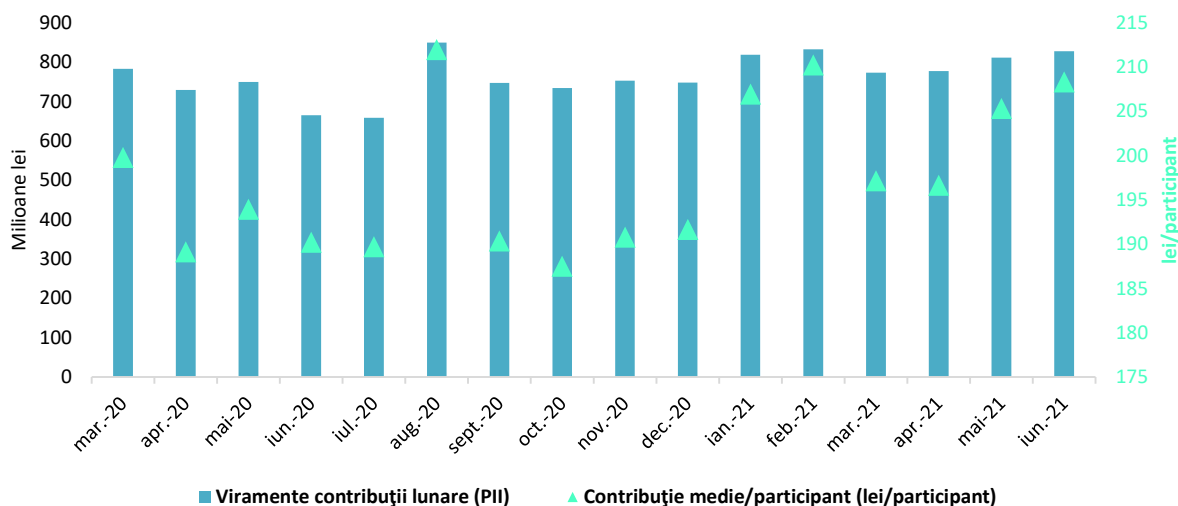
Un număr de aproximativ 77 de mii de persoane au fost repartizate aleatoriu către un fond de pensii administrat privat în primul semestru al anului 2021, reprezentând 99% din totalul persoanelor nou intrate în sistem.

4.3. Contribuții

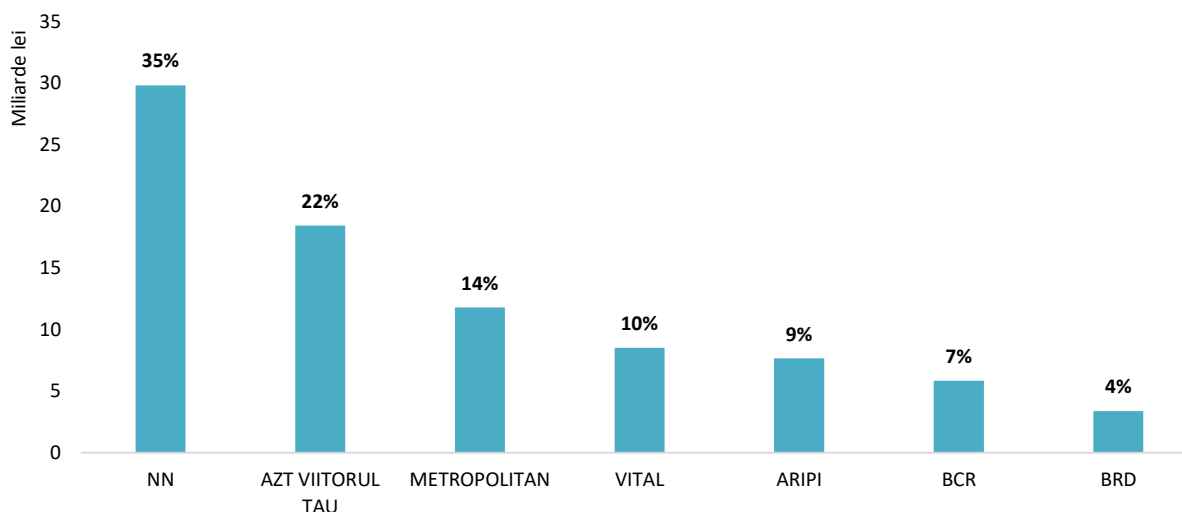
De la începutul anului până în luna iunie 2021, au fost virate contribuții brute către fondurile de pensii administrate privat în cuantum de 4,84 miliarde lei, cu 9% mai mult comparativ cu aceeași perioadă a anului anterior. În luna iunie 2021 au fost virate contribuții brute în cuantum de aproximativ 827 milioane lei, în creștere comparativ cu luna decembrie 2020 (748 milioane lei).

Contribuția medie per participant a fost de circa 208 lei în luna iunie 2021, cu 10% mai mult comparativ cu cea înregistrată în luna iunie 2020. Aceasta a cunoscut o evoluție pozitivă continuă de la înființarea sistemului de pensii administrate privat până în prezent.

Grafic 24 Evoluția lunară a contribuțiilor brute virate și contribuția medie per participant

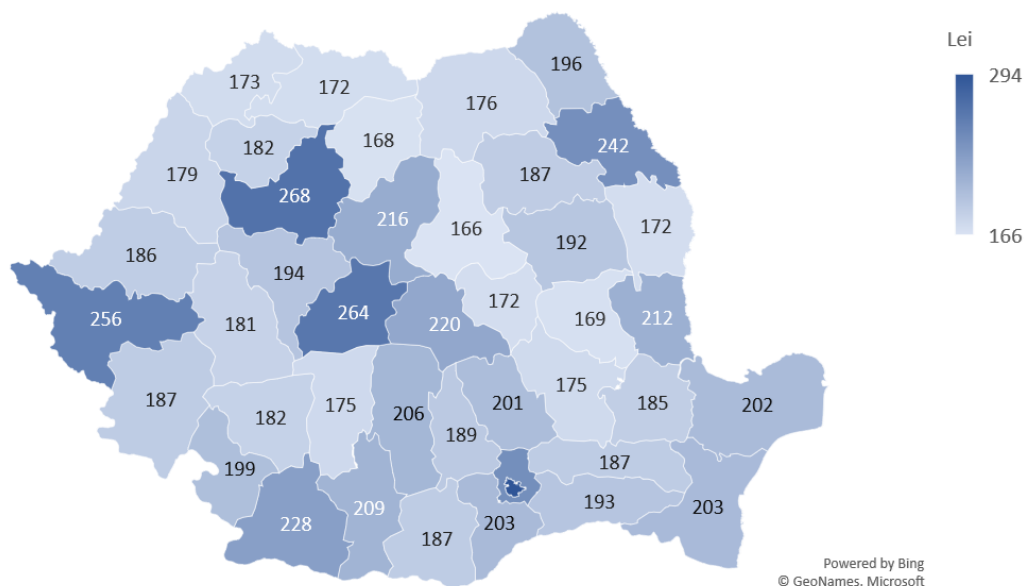

Grafic 25 Active administrate și cota de piață a fondurilor de pensii administrate privat la 30 iunie 2021

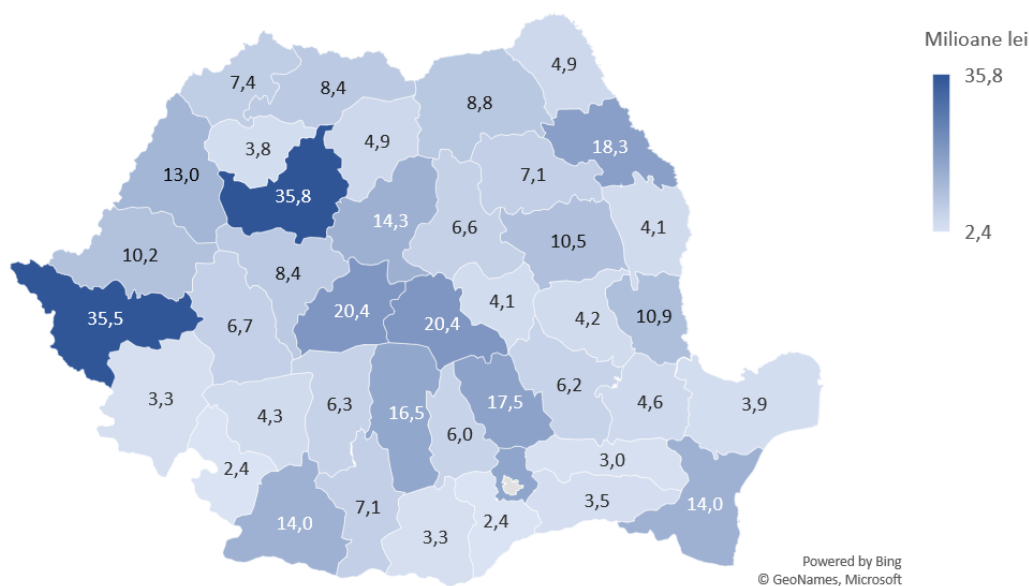
Piața fondurilor de pensii administrate privat înregistrează un grad mediu de concentrare, primele trei fonduri totalizând 70% din active.

Grafic 26 Distribuția pe regiuni a contribuției lunare medii în luna iunie 2021

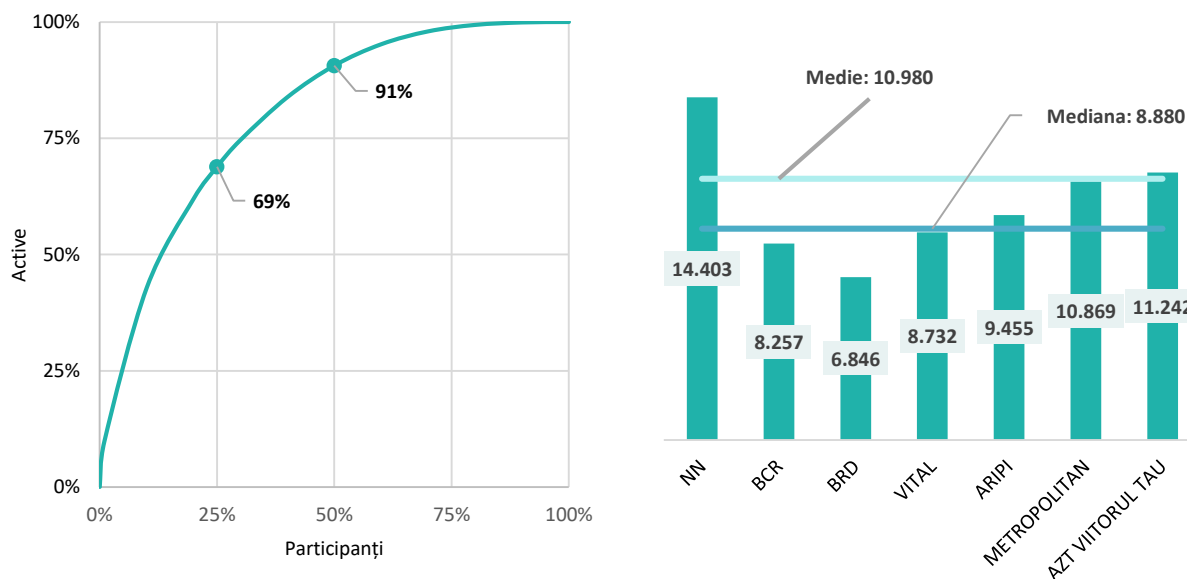
Contribuția lunară medie variază puternic în funcție de județ, cele mai mari valori fiind înregistrate în Municipiul București (294 lei/participant), Cluj (268 lei/participant), Sibiu (264 lei/participant) și Timiș (256 lei/participant). Cele mai mici contribuții lunare medii se înregistrează în Vrancea (169 lei/participant), Bistrița-Năsăud (168 lei/participant) și Harghita (166 lei/participant).

Grafic 27 Distribuția pe regiuni a contribuțiilor totale (exceptând București – 213,2 milioane) în luna iunie 2021

În ceea ce privește contribuțiile lunare totale, se păstrează diferența accentuată între regiuni, Municipiul București înregistrând cele mai mari valori (213,2 milioane lei), urmat de Cluj (35,8 milioane lei) și Timiș (36,5 milioane lei). La polul opus se află sudul țării – Giurgiu, Mehedinți, Ialomița, Caraș-Severin, Teleorman și Călărași înregistrând cele mai scăzute valori (între 2,4 și 3,5 milioane lei).

Grafic 28 Distribuția cumulată a activelor participanților (stânga) și valoarea medie a activelor per participant în funcție de fond la 30 iunie 2021

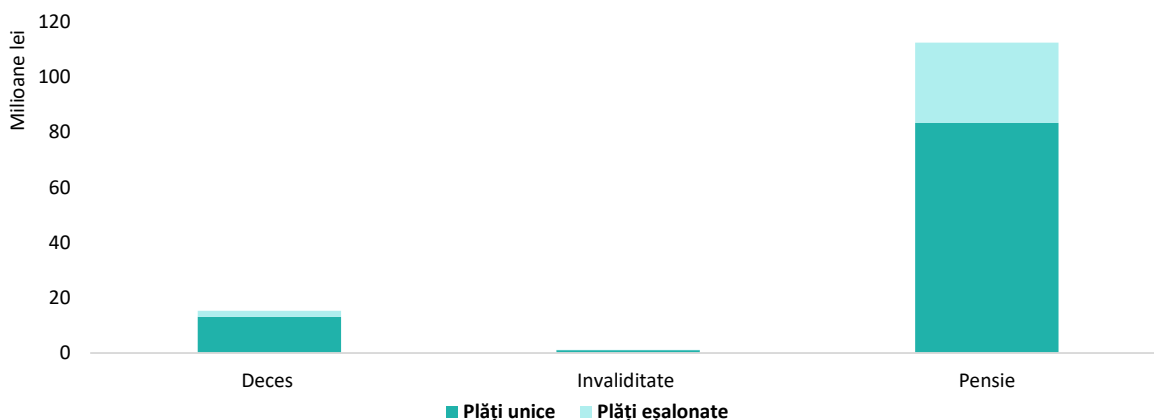

Distribuția valorii conturilor participanților arată o concentrare mare, 62% din active fiind deținute de doar 20% din participanți. Cel mai mare cont are o valoare de 1.451.244 lei, iar cel mai mic are o valoare de 1 leu. Totodată, peste 20% din participanți dețin active sub valoarea de 1.000 lei.

4.4. Plata activului net în caz de pensionare, invaliditate și deces

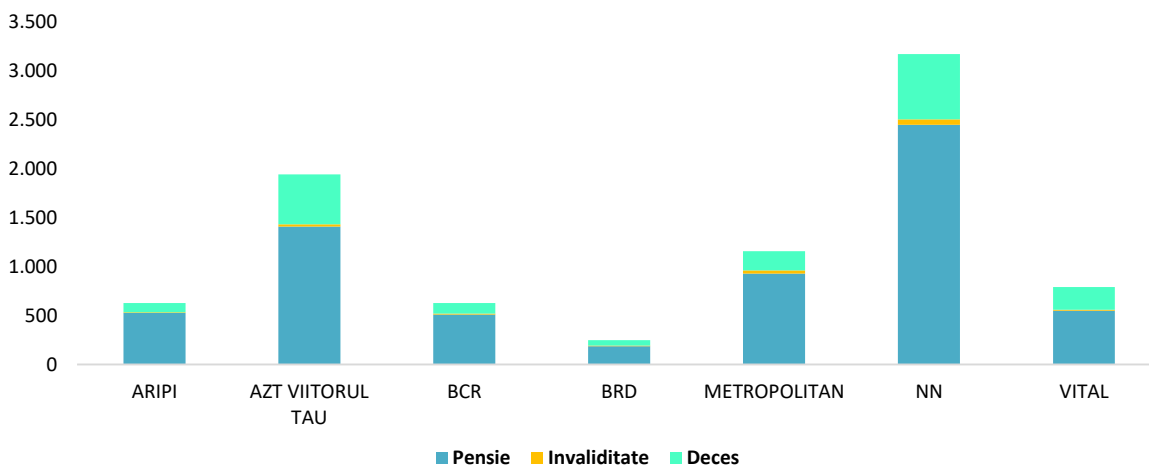
În perioada ianuarie-iunie 2021 au fost efectuate plăți ale activului personal net în valoare de 128,93 milioane lei către 8.559 participanți sau beneficiari. Din valoarea totală a plăților efectuate, un procent de 87% este aferent deschiderii dreptului la pensie, 12% ca urmare a decesului participantului și 1% ca urmare a invalidității.

Grafic 29 Valoarea activului net personal plătit în perioada ianuarie-iunie 2021

În primul semestru al anului 2021, ca și modalitate de plată a activului personal net, participanții/beneficiarii au preferat plățile unice în detrimentul celor eşalonate, în procent de 80%. Ca urmare a deschiderii dreptului la pensie, au fost efectuate plăți unice în valoare de 83 milioane lei și plăți eşalonate în valoare de 29 milioane lei. Au fost înregistrate plăți unice în cuantum de 13 milioane lei și plăți eşalonate în cuantum de 2 milioane lei către beneficiarii activului personal net ca urmare a decesului participantului. Ca urmare a invalidității, cuantumul activului net personal plătit a fost de aproximativ 1 milion lei aferent plăților unice și 106 mii lei prin plăți eşalonate.

Grafic 30 Structura plăților activului personal net în perioada ianuarie-iunie 2021

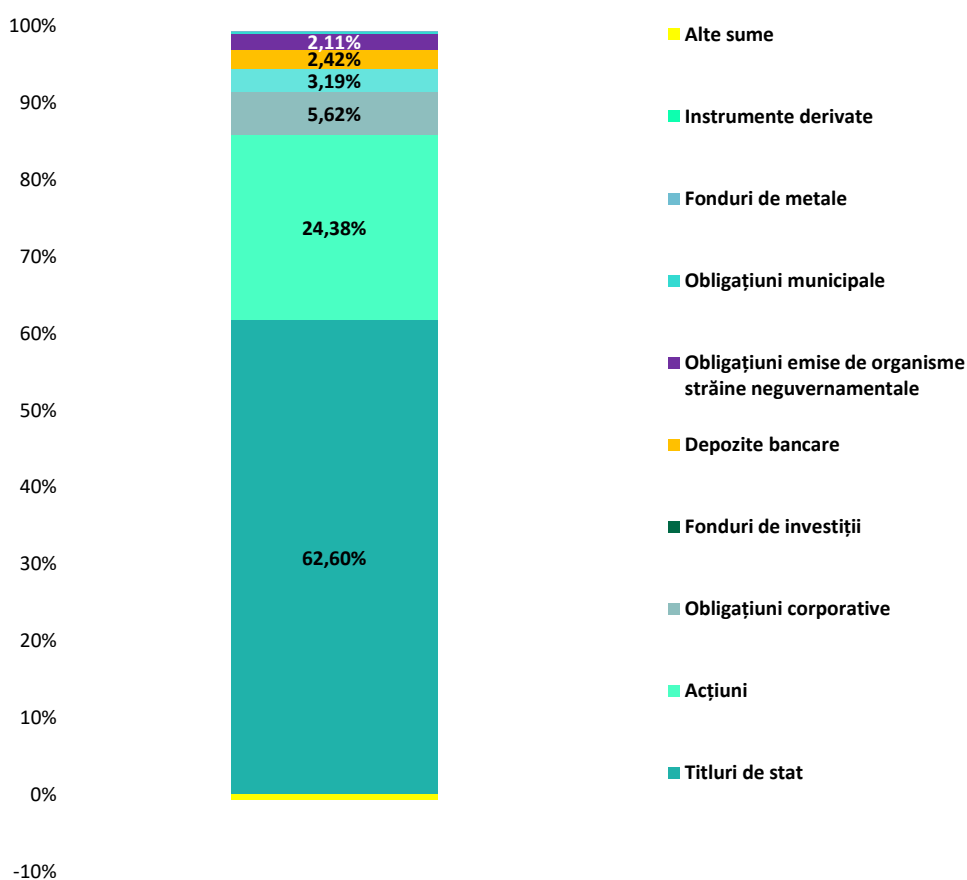

Cele mai mari ponderi în totalul plăților activului personal net în primele șase luni ale anului 2021 au fost înregistrate de FPAP NN (37%), FPAP AZT Viitorul Tău (23%) și de FPAP Metropolitan Life (14%). Deschiderea dreptului la pensie reprezintă ponderea cea mai mare în plățile fondurilor de pensii administrate privat.

4.5. Structura investițiilor

La 30 iunie 2021, titlurile de stat și acțiunile au rămas principalele instrumente financiare în care au investit fondurile de pensii administrate privat. Investițiile fondurilor de pensii administrate privat în titluri de stat au reprezentat 63% la 30 iunie 2021, un procent de 66% fiind investit în primul semestru din anul anterior în titluri de stat. Investițiile în acțiuni au crescut, reprezentând la 30 iunie 2021 un procent de 24% din valoarea totală a activelor fondurilor de pensii din Pilonul II. De asemenea, ponderi semnificative sunt investite și în obligațiuni corporative și fonduri de investiții.

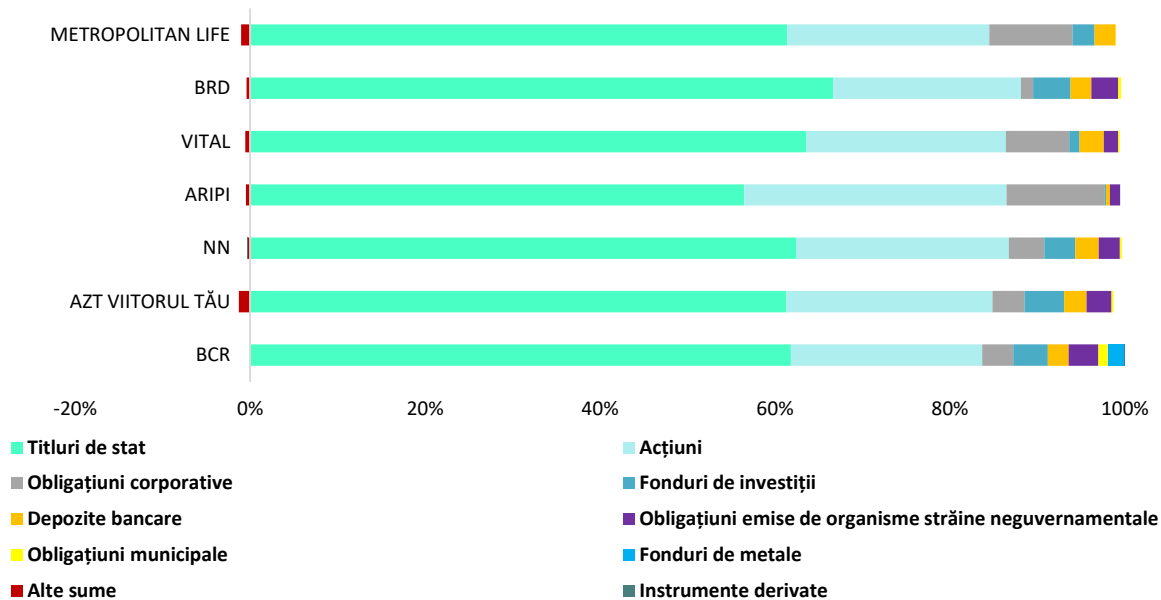
Grafic 31 Structura investițională a tuturor fondurilor de pensii administrate privat la 30 iunie 2021

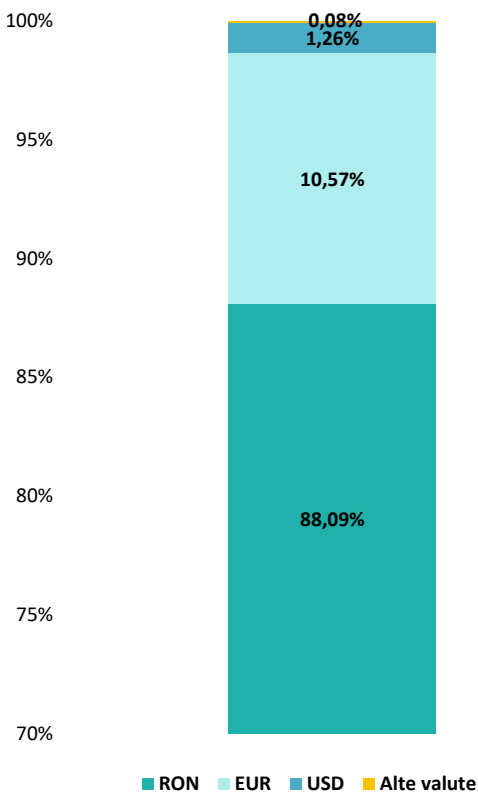
Toate fondurile de pensii administrate privat au investit majoritar în obligațiuni suverane, în procente de peste 57% din activele totale. Dintre cele șapte fonduri de pensii administrate privat, FPAP BRD a investit cel mai mare procent din active în titluri de stat, aproximativ 67%. Alte instrumente financiare precum

acțiunile sau obligațiunile corporative se regăsesc în portofoliile investiționale ale fondurilor de pensii în procente semnificative, de peste 20% și, respectiv, de peste 1%.

Grafic 32 Structura portofoliilor investiționale ale fondurilor de pensii administrate privat la 30 iunie 2021

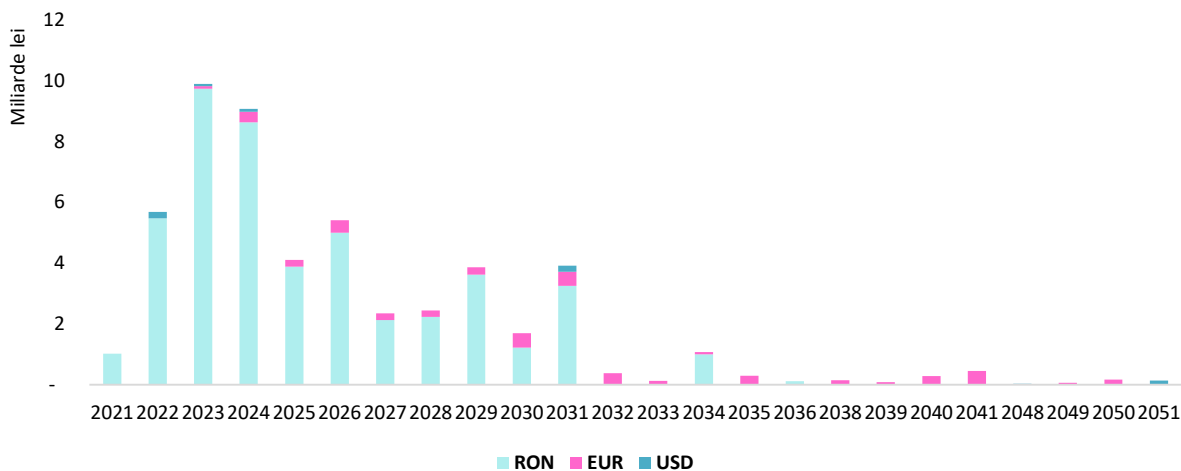
Grafic 33 Structura valutară a fondurilor de pensii administrate privat la 30 iunie 2021

Investițiile locale ale fondurilor de pensii administrate privat au înregistrat un procent de aproximativ 88%, iar din plasamentele în valută, ponderea cea mai mare au avut-o plasamentele în euro (11%) și dolar american (1%) la finalul lunii iunie 2021. Doar un administrator de fonduri de pensii private a utilizat instrumente de acoperire a riscului valutar la finalul primului semestru al anului 2021.

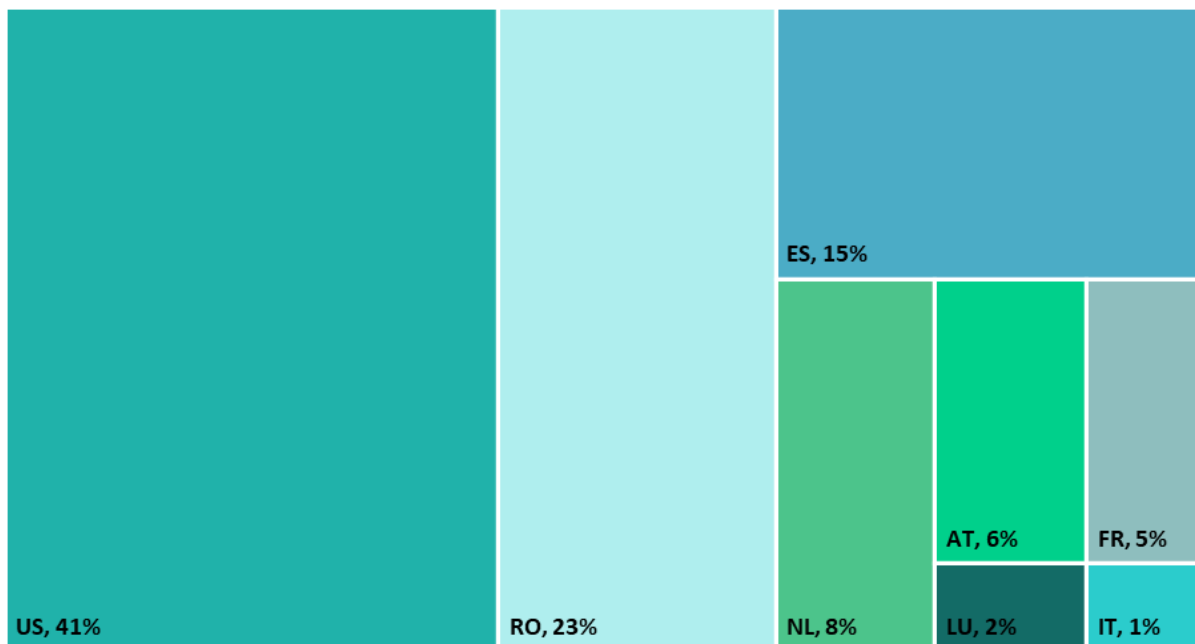
Titlurile de stat denumite în lei prezintă un procent semnificativ (90%) în totalul titlurilor de stat deținute de fondurile de pensii private la 30 iunie 2021, cele denumite în euro fiind 9% și în dolar american 1%. În cazul emisiunilor în lei, cele mai mari valori au fost înregistrate de titlurile de stat cu data maturității în 2023 și 2024, iar multe dintre emisiunile în euro ajung la scadență în 2030 și 2031.

Grafic 34 Structura pe valute și scadențe a titlurilor de stat din portofoliile fondurilor de pensii administrate privat la 30 iunie 2021

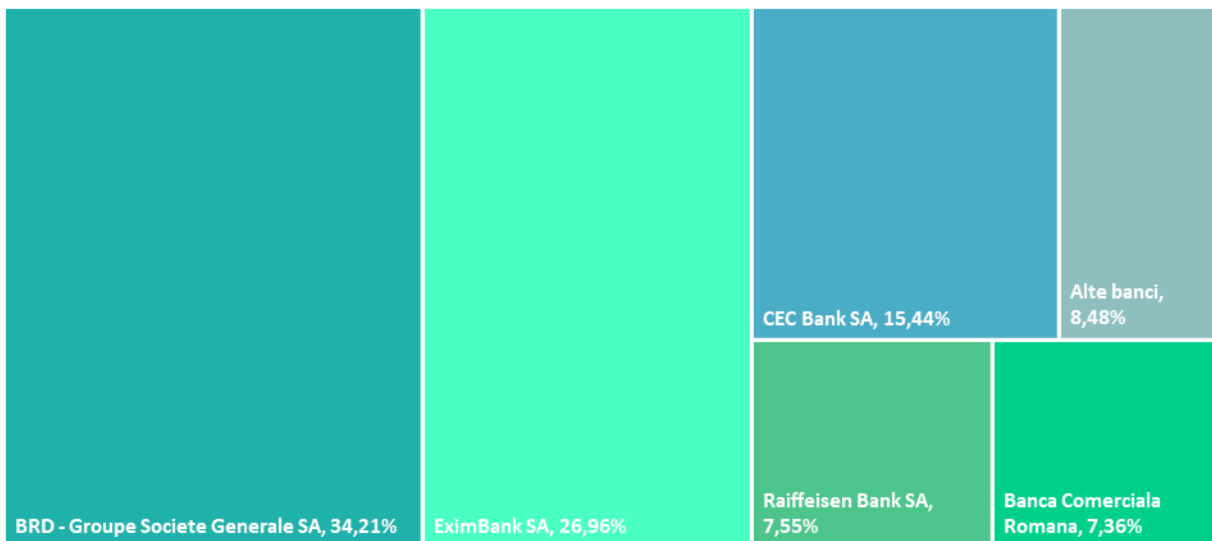
La finalul lunii iunie 2021, investițiile în obligațiuni corporative au fost în cuantum de 4,75 miliarde lei, cu o pondere de 5,62% în totalul activelor fondurilor de pensii administrate privat. Investițiile în obligațiunile emise de organisme străine neguvernamentale au atins un procent de 2,11%, investițiile în obligațiuni municipale fiind de 0,22%.

Grafic 35 Structura obligațiunilor corporative în funcție de țara emitenților la 30 iunie 2021

Emitenții obligațiunilor corporative provin din țări precum SUA (41%), Spania (15%), Olanda (8%), Austria (6%), emitenții locali fiind în procent de 23%. Fondurile de pensii administrate privat au investit în obligațiuni corporative românești emise de Banca Comercială Română în procent de aproximativ 10,32% din totalul obligațiunilor corporative, Raiffeisen Bank SA în procent de 9,58%, UniCredit Bank SA în procent de 2,52% și Alpha Bank România SA în procent de 0,56%.

Grafic 36 Emitenții depozitelor bancare și conturilor curente la 30 iunie 2021

Plasamentele fondurilor de pensii administrate privat în depozite bancare și conturi curente, la 30 iunie 2021, se situau în jurul valorii de 2,04 miliarde lei. Principalele cinci instituții la care fondurile de pensii administrate privat dețin depozite bancare sau conturi curente sunt: BRD - Groupe Société Générale SA, EximBank SA, CEC Bank SA, Raiffeisen Bank SA și Banca Comercială Română.

4.6. Rate de rentabilitate

Ratele de rentabilitate anualizate ale fondurilor de pensii administrate privat au înregistrat următoarele valori la finalul lunii iunie 2021, comparativ cu aceeași lună a anului anterior:

Tabelul 2 Ratele de rentabilitate anualizate ale fondurilor de pensii administrate privat

Denumire fond de pensii administrat privat	Iunie 2020	Iunie 2021
ARIPI	4,3778%	7,0458%
AZT VIITORUL TAU	4,1165%	6,5439%
BCR	4,9259%	6,7376%
BRD	3,7160%	5,6876%
METROPOLITAN LIFE	4,6285%	6,4036%
NN	4,3446%	6,5012%
VITAL	4,7664%	6,6640%

4. Fondurile de pensii facultative – Pilonul III

La finalul lunii iunie 2021, erau înscriși în Registrul Electronic al Autorității de Supraveghere Financiară un număr de zece fonduri de pensii facultative, administrate de opt societăți de administrare a fondurilor de pensii private. Activitatea de depozitare și custodie a activelor fondurilor de pensii facultative este realizată de doi depozitari.

Valoarea totală a activelor nete ale fondurilor de pensii facultative a fost de 3,236 miliarde lei la finalul lunii iunie 2021, în creștere cu aproximativ 24% comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent și în creștere cu 4% comparativ cu luna martie 2021. Numărul de participanți înregistrați în sistemul pensiilor facultative, la 30 iunie 2021, a fost de 546.022 persoane, la 31 martie 2021 fiind înregistrați un număr de 534.760 persoane.

La nivelul Pilonului III, contribuția medie a participanților cu contribuții virate la 30 iunie 2021 a fost de aproximativ 139 lei/participant, în creștere cu 9% comparativ cu luna iunie 2020. În perioada ianuarie-iunie 2021, contribuțiile virate în sistemul de pensii facultative au fost în cuantum de aproximativ 188 milioane lei, în creștere cu 4% față de aceeași perioadă din anul 2020.

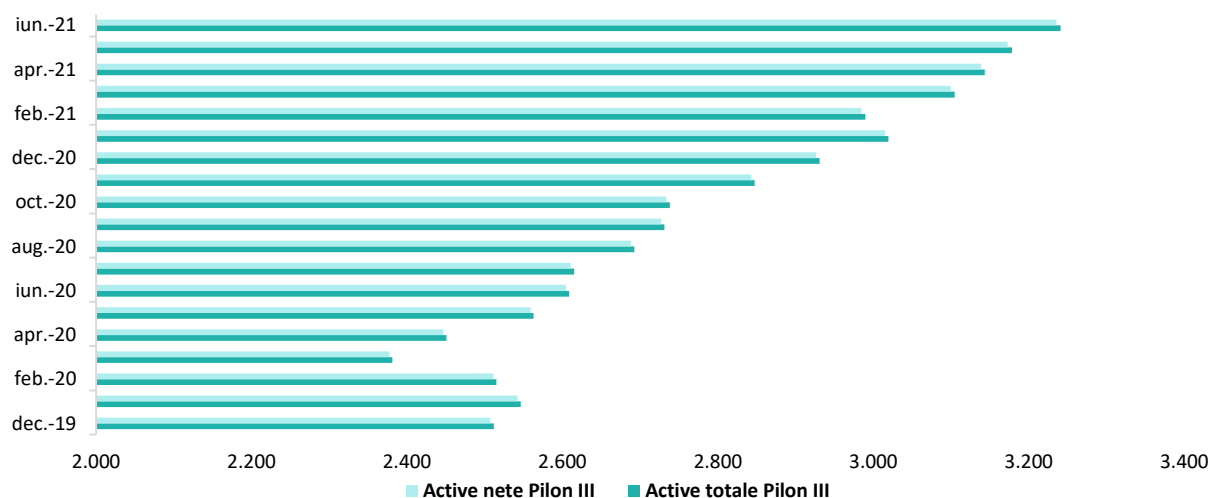
Rata medie ponderată de rentabilitate a tuturor fondurilor de pensii facultative cu grad de risc ridicat a fost 8,26% în iunie 2021, în luna iunie 2020 valoarea acesteia fiind de 3,48%. Rata medie ponderată de rentabilitate a tuturor fondurilor de pensii facultative cu grad de risc mediu a înregistrat un nivel de 7,07% la finalul lunii iunie 2021, mai mare comparativ cu cea înregistrată în luna iunie 2020 (3,84%).

La finalul lunii iunie 2021, valoarea medie a unui cont în sistemul pensiilor facultative era de 6.051 lei, cu 9% mai mare decât în decembrie 2020, totodată reprezentând 55% din valoarea unui cont mediu din fondurile de pensii administrate privat. În intervalul ianuarie-iunie 2021 au fost efectuate plăți ale activului personal net către participanți în cuantum de aproximativ 51 milioane lei pentru 5.153 de participanți și beneficiari.

5.1. Valoarea activelor

Activele nete ale fondurilor de pensii facultative au crescut în luna iunie 2021 comparativ cu aceeași lună a anului anterior cu aproximativ 24%. În pofida fluctuațiilor prețurilor activelor financiare cauzate de pandemia COVID-19, activele totale ale fondurilor de pensii facultative au avut o evoluție pozitivă pe parcursul ultimului an.

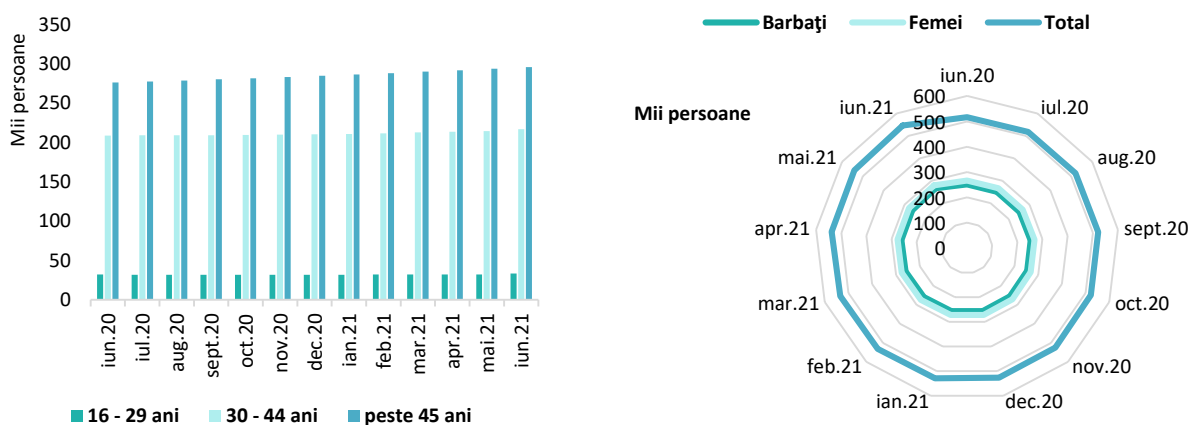
Grafic 37 Valoarea activelor fondurilor de pensii facultative

5.2. Participanți

La 30 iunie 2021, numărul total al participanților la sistemul de pensii facultative a fost de 546.022 persoane, în creștere cu 6% comparativ cu aceeași perioadă a anului anterior. De la începutul anului până în luna iunie, inclusiv, s-au înregistrat în sistem aproximativ 24,56 mii de persoane, cu 23% mai mult față de anul precedent. Primele trei fonduri de pensii facultative în funcție de numărul de participanți, FPF NN Optim (38%), FPF BCR Plus (26%) și FPF NN Activ (10%) s-au menținut pe primele poziții, cumulând un procent de 74% din numărul total de persoane înrolate în sistem.

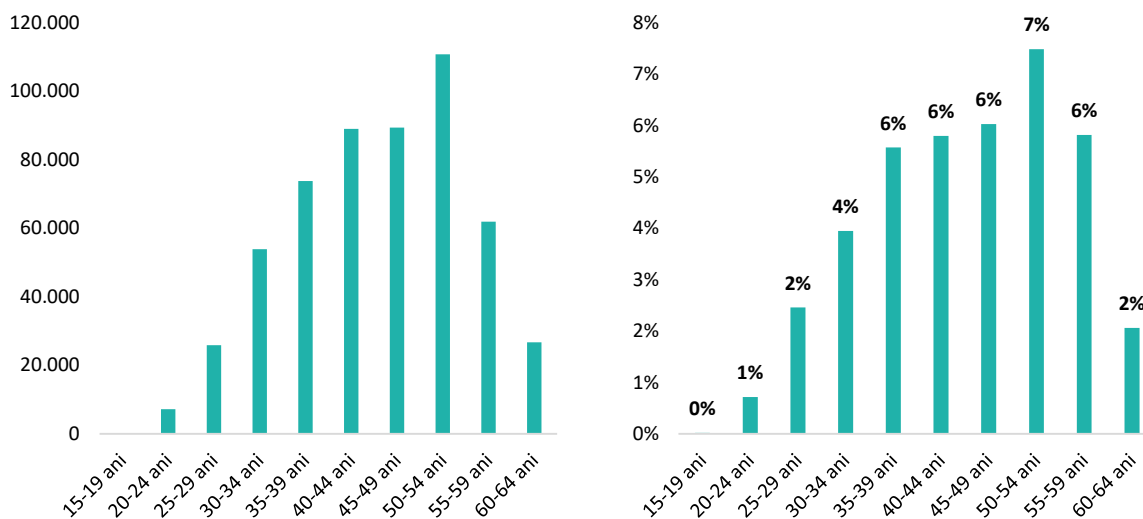
Grafic 38 Evoluția structurii participanților pe grupe de vârstă (stânga) și pe gen (dreapta)

Pe parcursul ultimelor luni, se observă o evoluție staționară a structurii participanților în funcție de vârstă acestora sau în funcție de genul lor. În ceea ce privește distribuția pe grupe de vârstă, la 30 iunie 2021, ponderea participanților cu vârstă cuprinsă între 16-29 ani a fost de 6% din totalul participanților,

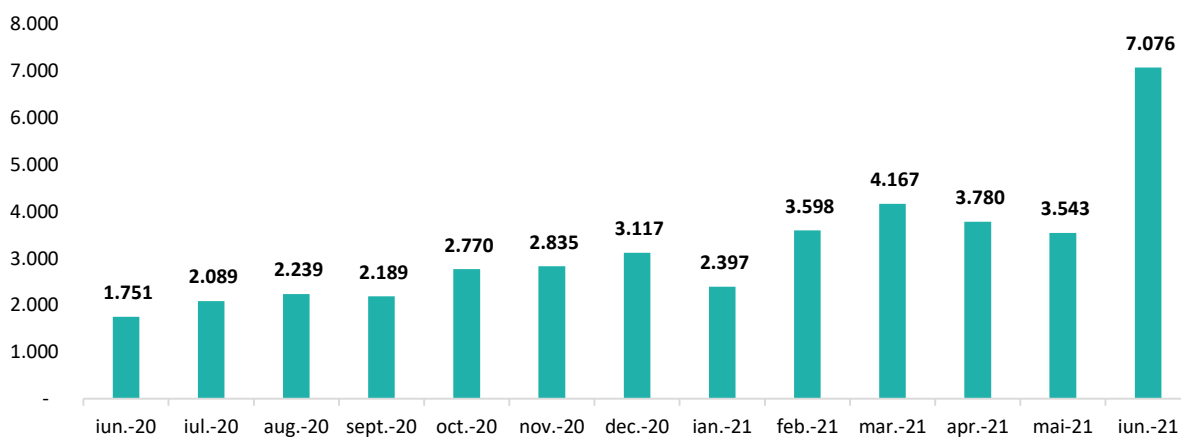
ponderea celor cu vârstă cuprinsă între 30 și 44 ani a fost de 40% și ponderea celor de peste 45 ani a fost de 54%. Distribuția participanților pe gen rămâne constantă, ponderea participanților de genul feminin în numărul total de participanți fiind de 51%, iar ponderea persoanelor de gen masculin de 49%.

Grafic 39 Structura pe vârste a participanților (stânga) și gradul de penetrare (dreapta)

Se observă un grad scăzut de penetrare al pensiilor facultative, care oscilează între 4 și 7% din populație pentru cele mai multe grupe de vârstă. Având în vedere evoluția demografică, care va pune presiune pe sistemul public de pensii, precum și valoarea relativ scăzută a contului mediu aferent Pilonului II, rezultă o nevoie de a încuraja investițiile populației în sistemul pensiilor facultative.

Grafic 40 Evoluția lunară a numărului de participanți nou intrați în sistemul pensiilor facultative

Numărul de participanți nou intrați în sistem a crescut în luna iunie 2021, ajungând la nivelul de 7.076 de persoane. În luna iunie 2021, fondul de pensii facultative AZT Moderato a înregistrat cel mai mare număr de persoane nou intrate în sistem, pe următoarele locuri fiind FPF NN Optim și FPF NN Activ.

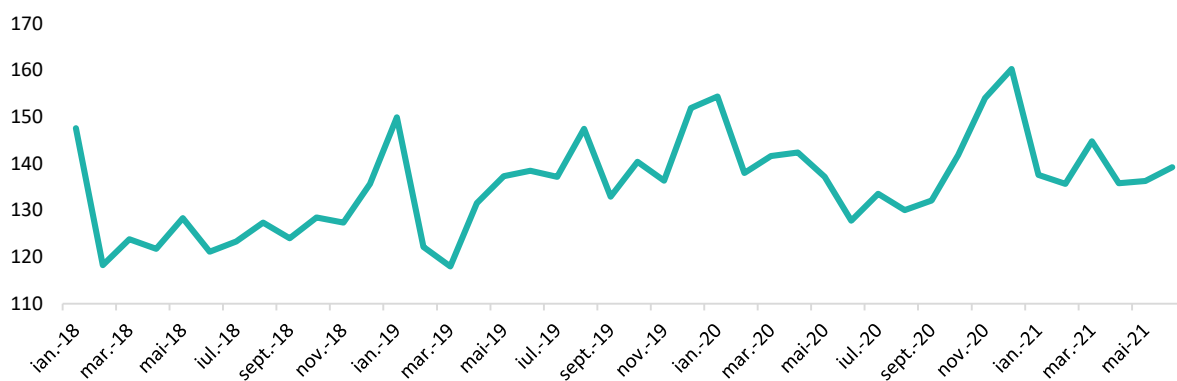
5.3. Contribuții

De la începutul anului până în luna iunie 2021, inclusiv, au fost virate contribuții brute către fondurile de pensii facultative în valoare de 188 milioane lei, în creștere comparativ cu aceeași perioadă a anului 2020. În luna iunie 2021 au fost virate contribuții brute în cuantum de 33 milioane lei, cu 17% mai mult comparativ cu luna iunie 2020.

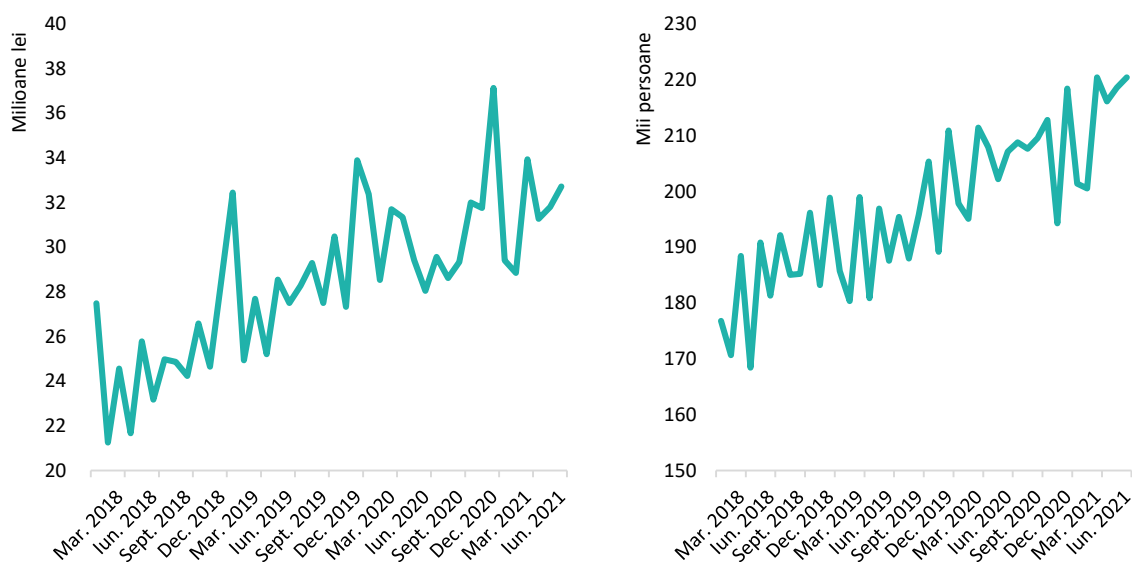
Contribuția medie per participant a fost de circa 139 lei în luna iunie 2021, valoare mai mare decât în luna iunie 2020 și în ușoară scădere față de martie 2021. Aceasta a cunoscut o evoluție pozitivă continuă de la înființarea sistemului de pensii administrate privat până la începutul pandemiei, deteriorându-se ușor din martie, însă revenind la trend pe finalul anului.

În primul semestru al anului 2021, contribuțiile totale brute au înregistrat o creștere de 4% față de semestrul corespondent al anului 2020, după ce, de-a lungul anului 2020, au înregistrat o creștere de 8% față de anul anterior, iar în 2019 înregistraseră o creștere de 15% față de 2018.

Grafic 41 Evoluția lunară a contribuțiilor medii brute virate

Grafic 42 Evoluția lunară a contribuțiilor brute virate (stânga) și a numărului de participanți cu contribuții (dreapta)

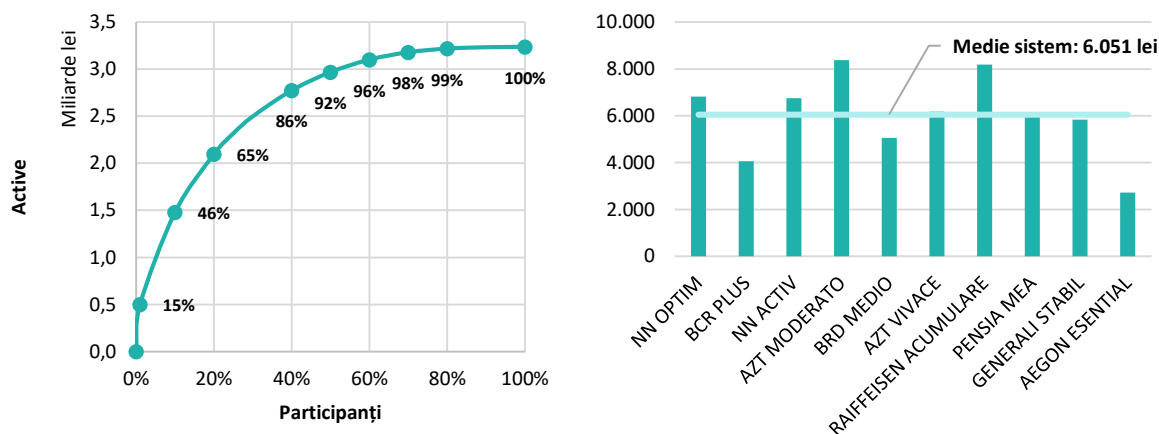

Grafic 43 Activul net și cota de piață a fondurilor de pensii administrate privat la 30 iunie 2021

Se observă o concentrare a fondurilor de pensii facultative chiar mai puternică decât în cazul fondurilor de pensii administrate privat (pilonul II), fondurile administrate de NN ASIGURĂRI deținând 54% din piață.

Grafic 44 Distribuția cumulată a activelor participanților (stânga) și valoarea medie a activelor per participant în funcție de fond la 30 iunie 2021

Valoarea medie a conturilor participanților înregistrează o variație semnificativă între diferitele fonduri, cu valori cuprinse între 2.719 lei și 8.192 lei. Ca și în cazul pilonului II, valoarea activelor deținute de participanți înregistrează o concentrare ridicată, puțin peste 10% din participanți totalizând 50% din active. Cea mai mare valoare a unui cont este de 1.442.428 lei, în timp ce 20% din participanți dețin active în valoare de sub 500 lei.

5.4. Plata activului net în caz de pensionare, invaliditate și deces

În primele șase luni ale anului 2021, au fost efectuate plăți ale activului personal net în cuantum de aproximativ 51 milioane lei către 5.153 participanți sau beneficiari. Din valoarea totală a plăților efectuate,

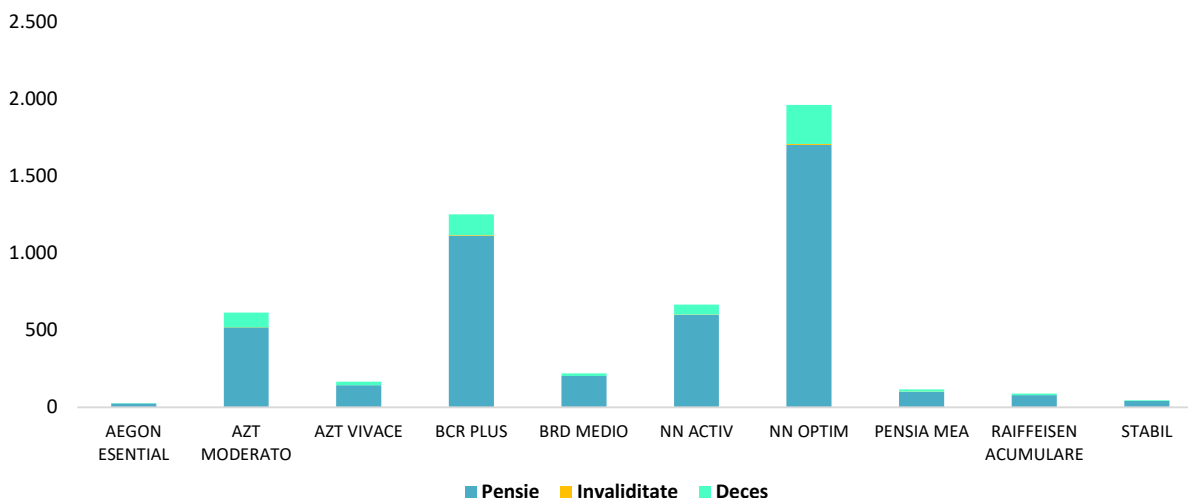
un procent de 93,63% este aferent deschiderii dreptului la pensie, 6,13% ca urmare a decesului participantului și 0,24% ca urmare a invalidității.

Grafic 45 Valoarea activului net personal plătit în perioada ianuarie-iunie 2021

Modalitatea de plată a activului personal net preferată de către participanți/beneficiari în semestrul I 2021 a fost plata unică, în procent de 67% din totalul plăților efectuate de fondurile de pensii facultative. Ca urmare a deschiderii dreptului la pensie, au fost efectuate plăți unice în valoare de 29 milioane lei și plăți eşalonate în valoare de 18 milioane lei. Au fost înregistrate plăți unice în cuantum de 2 milioane lei și plăți eşalonate în cuantum de 0,82 milioane lei către beneficiarii activului personal net ca urmare a decesului participantului. Ca urmare a invalidității, cuantumul activului net personal plătit a fost de aproximativ 88 mii lei aferent plăților unice și 33 mii lei prin plăți eşalonate.

Grafic 46 Structura plăților activului personal net în perioada ianuarie-iunie 2021

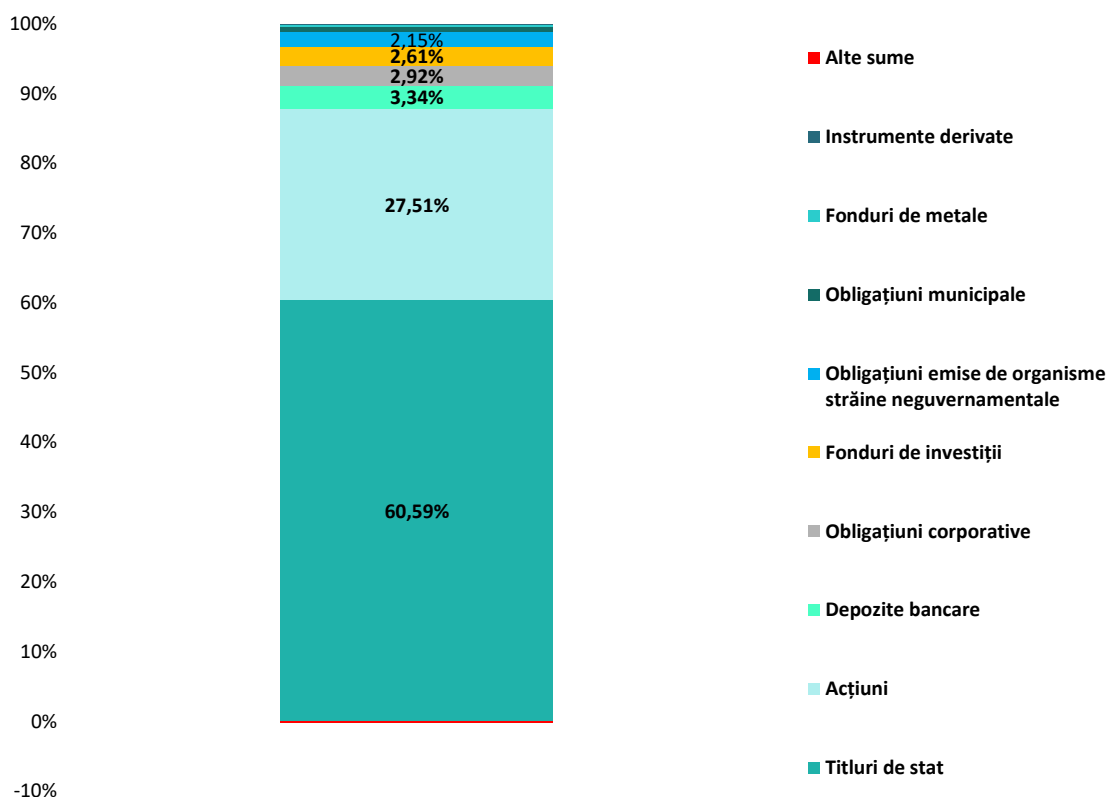

Cele mai mari ponderi în totalul plăților activului personal net în semestrul I al anului 2021 au fost înregistrate de FPF NN Optim (38%), FPF BCR Plus (24%) și de FPF NN Activ (13%). Deschiderea dreptului la pensie reprezintă ponderea cea mai mare în plățile fondurilor de pensii facultative.

5.5. Structura investițiilor

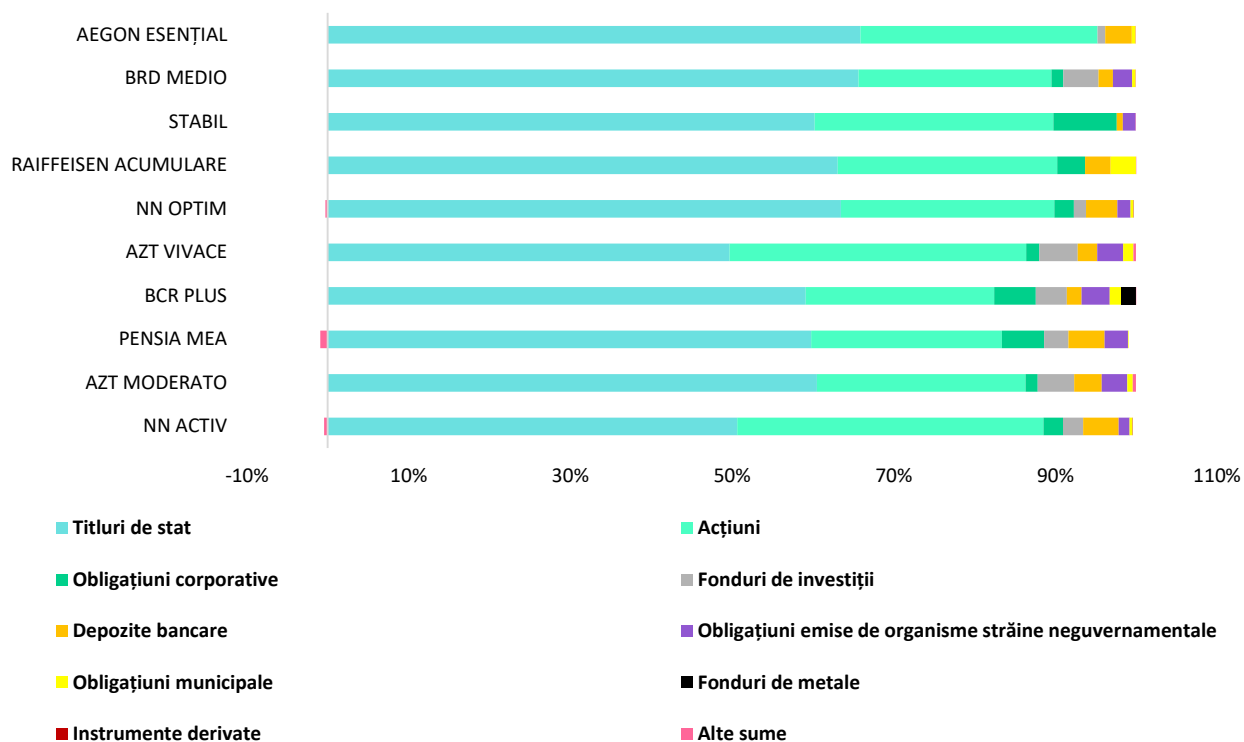
La finalul lunii iunie 2021, titlurile de stat și acțiunile au rămas principalele instrumente financiare în care au investit fondurile de pensii facultative. Investițiile fondurilor de pensii facultative în titluri de stat au reprezentat 61% la 30 iunie 2021, în scădere cu 2 puncte procentuale comparativ cu finalul anului 2020. Investițiile în acțiuni au reprezentat 28% din valoarea totală a activelor fondurilor de pensii din Pilonul III. O altă categorie importantă de active financiare în care au investit fondurile de pensii facultative este reprezentată de depozitele bancare și obligațiunile corporative.

Grafic 47 Structura investițională a tuturor fondurilor de pensii facultative la 30 iunie 2021

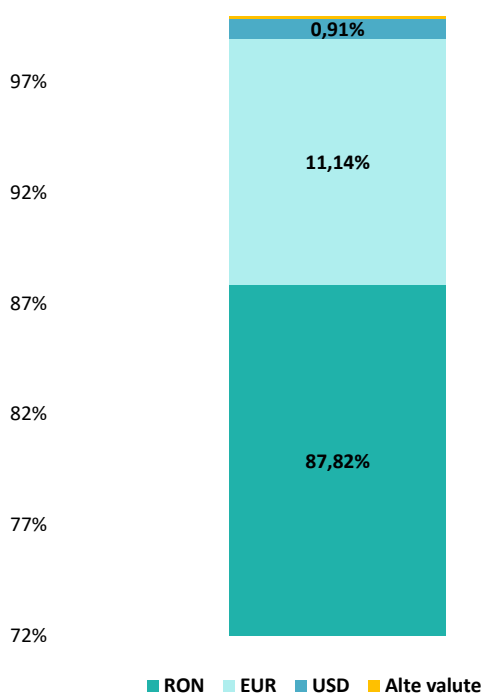

Toate fondurile de pensii facultative au investit majoritar în titluri de stat, în procente de peste 50% din activele totale. Dintre cele zece fonduri de pensii facultative, FPF Aegon Esențial și FPF BRD Medio au investit cel mai mare procent în titluri de stat, aproximativ 66%. Alte instrumente financiare precum acțiunile sau obligațiunile corporative se regăsesc în portofoliile investiționale ale fondurilor de pensii facultative în procente semnificative.

Grafic 48 Structura portofoliilor investiționale ale fondurilor de pensii facultative la 30 iunie 2021

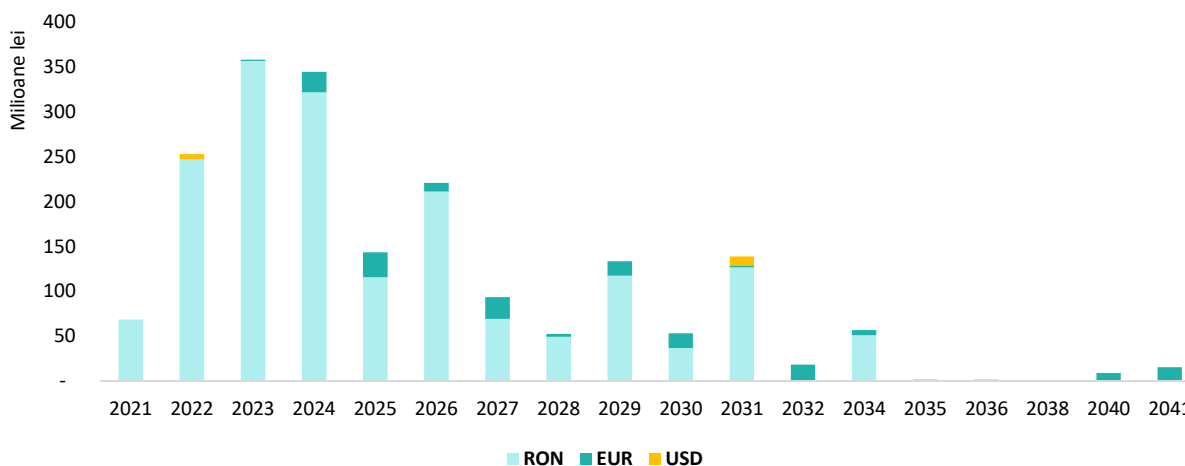
Grafic 49 Structura valutară a fondurilor de pensii facultative la 30 iunie 2021

Investițiile locale ale fondurilor de pensii facultative au înregistrat un procent de aproximativ 88%, iar din plasamentele în valută, ponderea cea mai mare au avut-o plasamentele în euro (11%) și dolar american (1%) la finalul lunii iunie 2021. Un singur administrator al fondurilor de pensii private facultative a utilizat instrumente de acoperire a riscului valutar în luna iunie 2021.

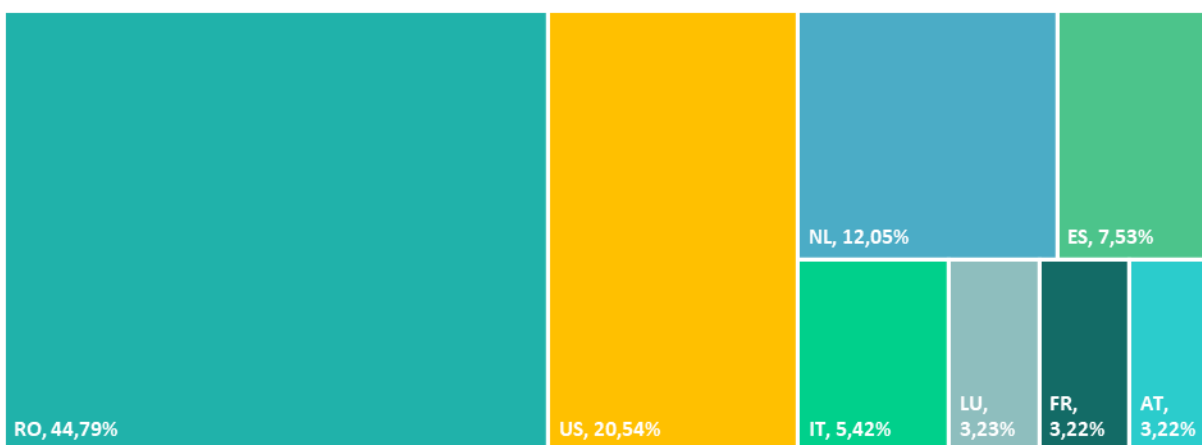
Titlurile de stat denumite în lei prezintă un procent semnificativ (90%) în totalul titlurilor de stat deținute de fondurile de pensii private la 30 iunie 2021, cele denumite în euro fiind 9% și în dolar american 1%. În cazul emisiunilor în lei, cele mai mari valori au fost înregistrate de titlurile de stat cu data maturității în 2023 și 2024, iar multe dintre emisiunile în euro ajung la scadență în 2025.

Grafic 50 Structura pe valute și scadențe a titlurilor de stat din portofoliile fondurilor de pensii facultative la 30 iunie 2021

La finalul lunii iunie 2021, investițiile în obligațiuni corporative au fost în cuantum de 95 milioane lei, cu o pondere de circa 3% în totalul activelor fondurilor de pensii facultative. Investițiile în alte obligațiuni emise de organisme străine neguvernamentale au atins un procent de circa 2%, investițiile în obligațiuni municipale fiind de 1%.

Grafic 51 Structura obligațiunilor corporative în funcție de țara emitenților la 30 iunie 2021

Fondurile de pensii facultative au investit în obligațiuni corporative românești în procent de 45%, în obligațiuni corporative emise de emitenți din SUA în procent de 21%, iar în obligațiuni corporative emise de emitenți din Olanda în procent de 12%. Fondurile de pensii facultative au investit în obligațiuni corporative românești emise de Banca Comercială Română în procent de 17% din totalul obligațiunilor corporative, de UniCredit Bank SA în procent de 15% și de alte companii în procent de 13%.

Grafic 52 Emitenții depozitelor bancare și conturilor curente la 30 iunie 2021

Plasamentele fondurilor de pensii facultative în depozite bancare și conturi curente au înregistrat un nivel de 108 milioane lei la finalul primului semestru al anului 2021. Principalele cinci instituții la care fondurile de pensii facultative dețin depozite bancare sau conturi curente sunt: Banca Comercială Română, BRD - Groupe Société Générale SA, Intesa SanPaolo, CEC Bank SA și OTP Bank.

5.6. Rate de rentabilitate

Ratele de rentabilitate anualizate ale fondurilor de pensii facultative au înregistrat următoarele valori la finalul lunii iunie 2021 comparativ cu aceeași lună a anului anterior:

Tabelul 3 Ratele de rentabilitate anualizate ale fondurilor de pensii facultative

Denumire fond de pensii facultative	Iunie 2020	Iunie 2021
AZT VIVACE	4,7151%	9,2464%
NN ACTIV	3,0163%	7,9126%
AEGON ESENTIAL	5,0499%	7,8390%
AZT MODERATO	4,8880%	8,2180%
BCR PLUS	4,2819%	6,9608%
BRD MEDIO	3,8467%	6,0676%
NN OPTIM	3,2599%	6,9195%
PENSIA MEA	3,5880%	6,2101%
RAIFFEISEN ACUMULARE	4,8153%	7,8789%
STABIL	4,6747%	7,9954%

5. Fondurile de pensii ocupaționale

Schimbarea structurii de vârstă a populației influențată de creșterea speranței de viață și de scăderea natalității, tendință care, conform estimărilor, se va menține și în următoarele decenii, va pune probleme semnificative sistemului de pensii de stat din perspectiva asigurării unui trai mulțumitor beneficiarilor. La nivel internațional s-a găsit o soluție pentru a elimina dependența exclusivă de pensia de stat, și anume promovarea pensiilor private ca instrument de economisire pe termen lung, complementar pensiei de stat. Astfel, fondurile de pensii private, cele obligatorii, dar mai ales cele facultative vor suplimenta venitul obținut din pensia de stat astfel încât diferența dintre nivelul ultimelor venituri salariale și cele din pensie să fie cât mai mică. Fondurile de pensii private contribuie la o dezvoltare sustenabilă a cadrului macroeconomic, iar la nivel individual asigură securitate și bunăstare financiară la pensie.

Legea nr. 1/2020 privind pensiile ocupaționale transpune în legislația românească prevederile Directivei UE 2016/2341, IORP II, stabilind condițiile pentru înființarea fondurilor de pensii ocupaționale. Fondurile de pensii ocupaționale au la bază o formă de parteneriat social între angajator și angajații săi, fiind totodată și un factor de stimulare și recompensare a salariaților, precum și de retenție a acestora. Astfel, angajatorul este cel care propune schema de pensii pentru toți salariații, în cadrul contractului colectiv de muncă, și, totodată, în considerarea interesului său legitim de contribuitor la fond, îi reprezintă pe aceștia în relația cu administratorul, care înființează și administrează fondul de pensii ocupaționale

Autoritatea de Supraveghere Financiară a elaborat 11 norme, care reglementează aspectele ce țin de înființarea și funcționarea fondurilor de pensii ocupaționale, actualizând în același timp și alte norme ce au incidență asupra activității de administrare a acestor fonduri.

Până în prezent nu au fost primite solicitări de înființare a unor fonduri de pensii ocupaționale.

Introducerea unei noi componente de acumulare în vederea obținerii unei pensii ocupaționale contribuie la dezvoltarea unei culturi bazate pe economisire pe termen lung și asigură un flux de capital autohton economiei prin intermediul investițiilor realizate de fondurile de pensii ocupaționale. În același timp, se creează premisele pentru asigurarea unui venit de înlocuire cât mai ridicat pentru viitorii pensionari, printr-un efort comun al angajatorilor și al angajaților.

Lista grafice

Grafic 1 Prognozele PIB curente și cele realizate înainte de pandemie	4
Grafic 2 Evoluția PIB real, variație procentuală față de trimestrul precedent, date ajustate sezonier și calendaristic	5
Grafic 3 Evoluția PIB real (2010=100), date ajustate sezonier și calendaristic.....	5
Grafic 4 Dinamica PIB trimestrial, serie ajustată sezonier, miliarde lei, prețuri medii ale anului 2000	5
Grafic 5 Rata șomajului (ianuarie 2007 – iunie 2021), date ajustate sezonier.....	6
Grafic 6 Câștigul salarial brut	7
Grafic 7 Rata inflației (IAPC) și prognoza acesteia pentru Zona Euro	7
Grafic 8 Inflația (IPC) și prognoza BNR a IPC	8
Grafic 9 Indicatorul ESI.....	9
Grafic 10 Componentele indicelui ESI.....	9
Grafic 11 Activele fondurilor de pensii în statele europene, % PIB, anul 2020	10
Grafic 12 Expunerea pe țări a activelor fondurilor de pensii la 31 decembrie 2020	11
Grafic 13 Structura investițională a fondurilor de pensii ocupaționale în statele europene în anul 2020 (%)	12
Grafic 14 Structura investițională a schemelor de tip contribuții definite în statele europene în anul 2020 (%)	12
Grafic 15 Structura investițională a schemelor de tip beneficii definite în statele europene în anul 2020 (%)	13
Grafic 16 Rata de rentabilitate a investițiilor, dec 2019-dec. 2020, în statele europene (%)	13
Grafic 17 Valoarea activelor totale ale sistemului de pensii private.....	15
Grafic 18 Gradul de concentrare al fondurilor de pensii private (în funcție de valoarea totală a activelor la 30 iunie 2021)	16
Grafic 19 Evoluția volatilității zilnice anualizate a fondurilor de pensii din Pilonul II- GARCH (1,1).....	17
Grafic 20 Evoluția volatilității zilnice anualizate a fondurilor de pensii din Pilonul III- GARCH (1,1).....	17
Grafic 21 Valoarea activelor fondurilor de pensii administrate privat.....	18
Grafic 22 Structura pe vârste la 30 iunie 2021 – participanți și populație rezidentă (stânga) și gradul de penetrare a pensiilor private (dreapta).....	19
Grafic 23 Evoluția numărului de participanți nou intrați în sistem și a gradului de repartizare aleatorie	20
Grafic 24 Evoluția lunară a contribuțiilor brute virate și contribuția medie per participant	20
Grafic 25 Active administrate și cota de piață a fondurilor de pensii administrate privat la 30 iunie 2021	21
Grafic 26 Distribuția pe regiuni a contribuției lunare medii în luna iunie 2021	21
Grafic 27 Distribuția pe regiuni a contribuțiilor totale (exceptând București – 213,2 milioane) în luna iunie 2021.....	22
Grafic 28 Distribuția cumulată a activelor participanților (stânga) și valoarea medie a activelor per participant în funcție de fond la 30 iunie 2021.....	22
Grafic 29 Valoarea activului net personal plătit în perioada ianuarie-iunie 2021.....	23
Grafic 30 Structura plăților activului personal net în perioada ianuarie-iunie 2021.....	23
Grafic 31 Structura investițională a tuturor fondurilor de pensii administrate privat la 30 iunie 2021.....	24
Grafic 32 Structura portofoliilor investiționale ale fondurilor de pensii administrate privat la 30 iunie 2021	25
Grafic 33 Structura valutară a fondurilor de pensii administrate privat la 30 iunie 2021.....	25
Grafic 34 Structura pe valute și scadențe a titlurilor de stat din portofoliile fondurilor de pensii administrate privat la 30 iunie 2021.....	26
Grafic 35 Structura obligațiunilor corporative în funcție de țara emitenților la 30 iunie 2021.....	26
Grafic 36 Emitenții depozitelor bancare și conturilor curente la 30 iunie 2021	27
Grafic 37 Valoarea activelor fondurilor de pensii facultative	29
Grafic 38 Evoluția structurii participanților pe grupe de vârstă (stânga) și pe gen (dreapta)	29
Grafic 39 Structura pe vârste a participanților (stânga) și gradul de penetrare (dreapta).....	30
Grafic 40 Evoluția lunară a numărului de participanți nou intrați în sistemul pensiilor facultative.....	30
Grafic 41 Evoluția lunară a contribuțiilor medii brute virate	31
Grafic 42 Evoluția lunară a contribuțiilor brute virate (stânga) și a numărului de participanți cu contribuții (dreapta)	31
Grafic 43 Activul net și cota de piață a fondurilor de pensii administrate privat la 30 iunie 2021	32

Grafic 44 Distribuția cumulată a activelor participanților (stânga) și valoarea medie a activelor per participant în funcție de fond la 30 iunie 2021.....	32
Grafic 45 Valoarea activului net personal plătit în perioada ianuarie-iunie 2021.....	33
Grafic 46 Structura plăților activului personal net în perioada ianuarie-iunie 2021.....	33
Grafic 47 Structura investițională a tuturor fondurilor de pensii facultative la 30 iunie 2021	34
Grafic 48 Structura portofoliilor investiționale ale fondurilor de pensii facultative la 30 iunie 2021	35
Grafic 49 Structura valutară a fondurilor de pensii facultative la 30 iunie 2021	35
Grafic 50 Structura pe valute și scadențe a titlurilor de stat din portofoliile fondurilor de pensii facultative la 30 iunie 2021	36
Grafic 51 Structura obligațiunilor corporative în funcție de țara emitenților la 30 iunie 2021.....	36
Grafic 52 Emitenții depozitelor bancare și conturilor curente la 30 iunie 2021	37

Lista tabele

Tabelul 1 Gradul de penetrare al pensiilor private în anul 2020 (activele totale % PIB).....	11
Tabelul 2 Ratele de rentabilitate anualizate ale fondurilor de pensii administrate privat.....	27
Tabelul 3 Ratele de rentabilitate anualizate ale fondurilor de pensii facultative	37